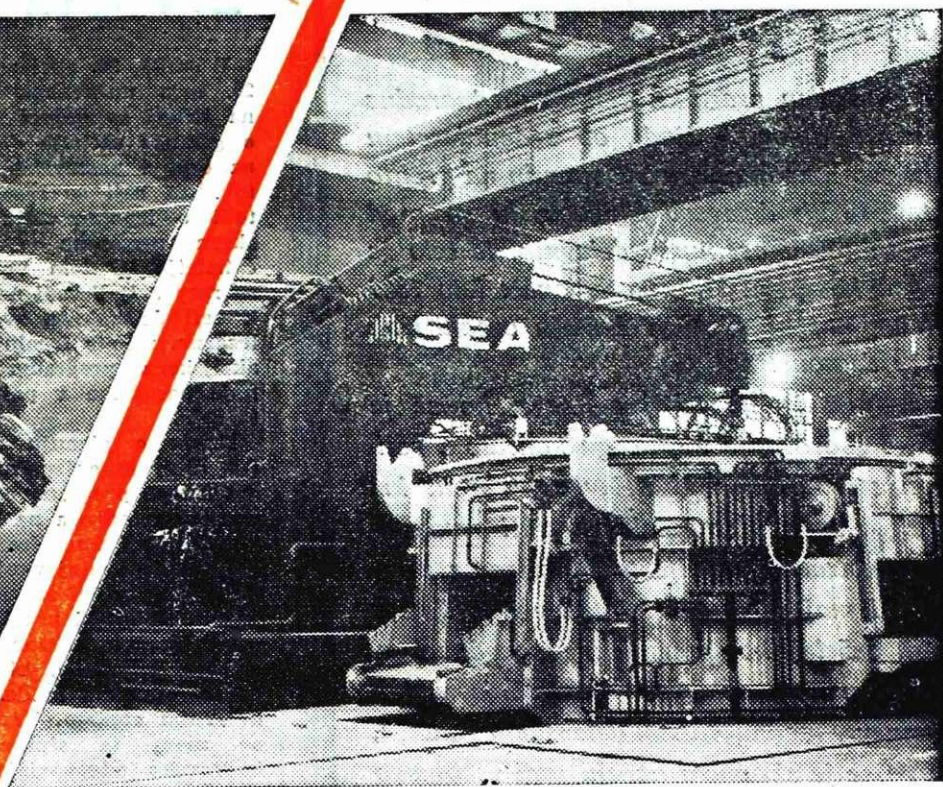
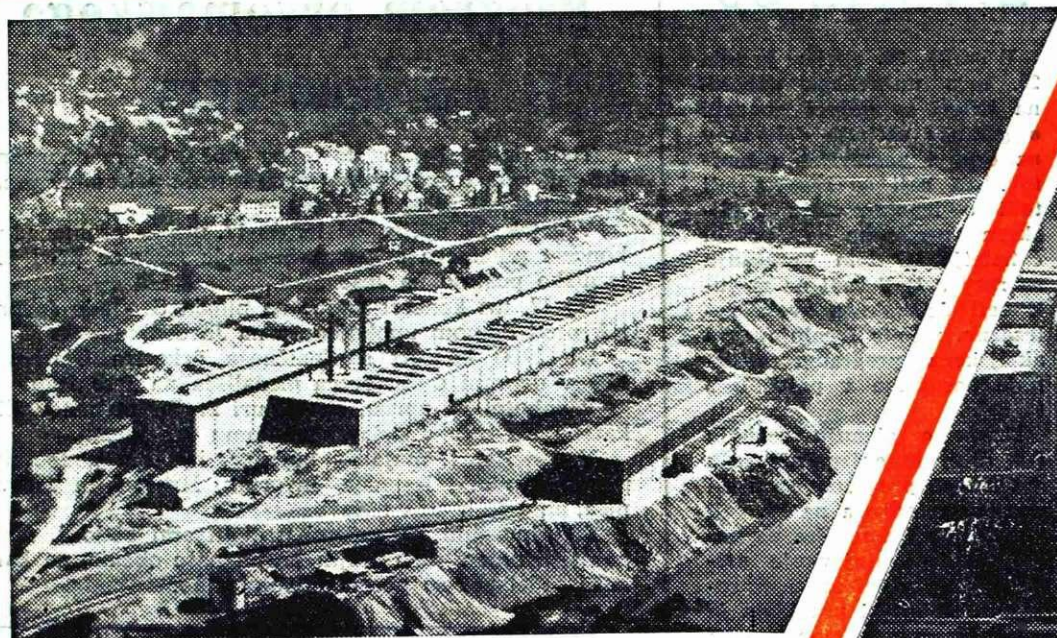


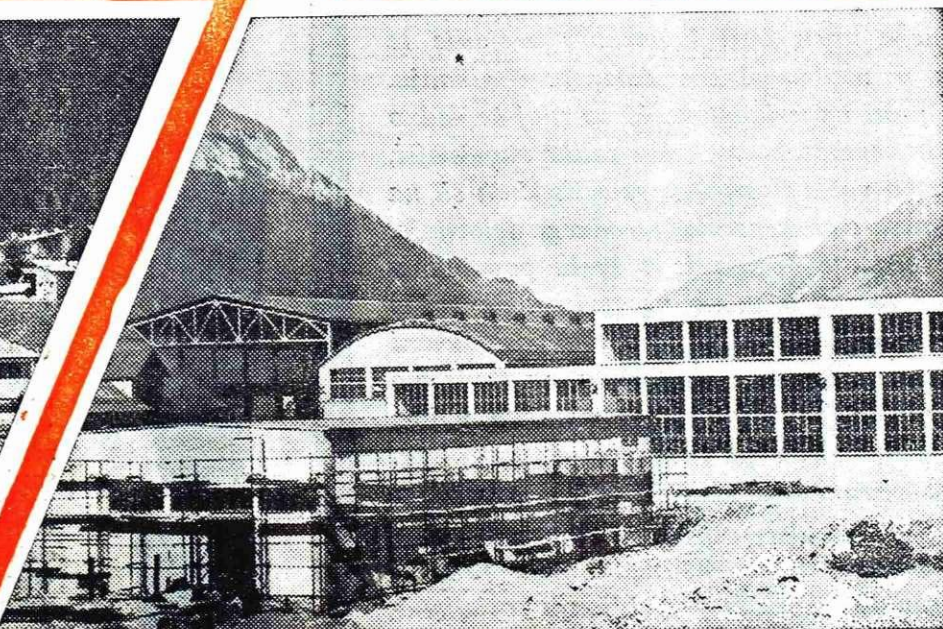
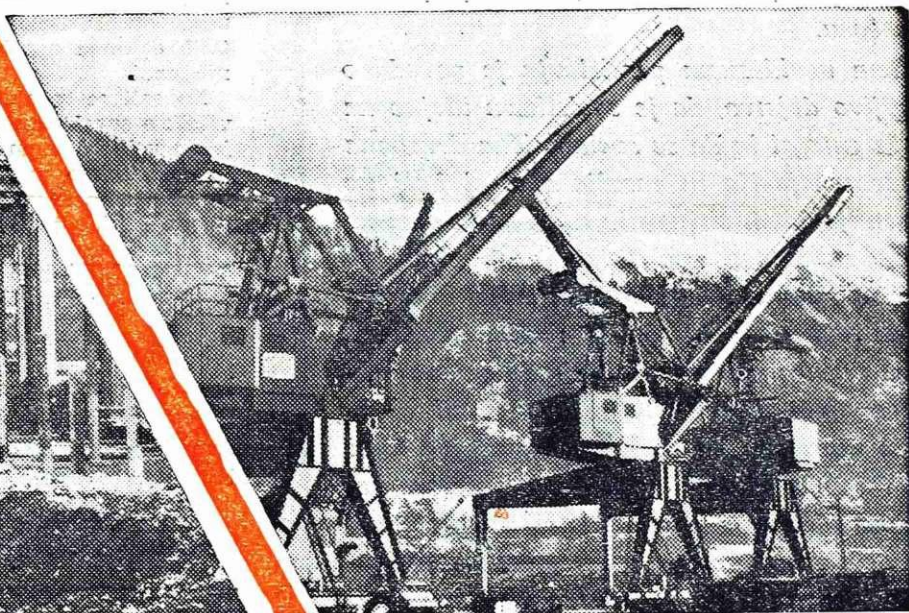
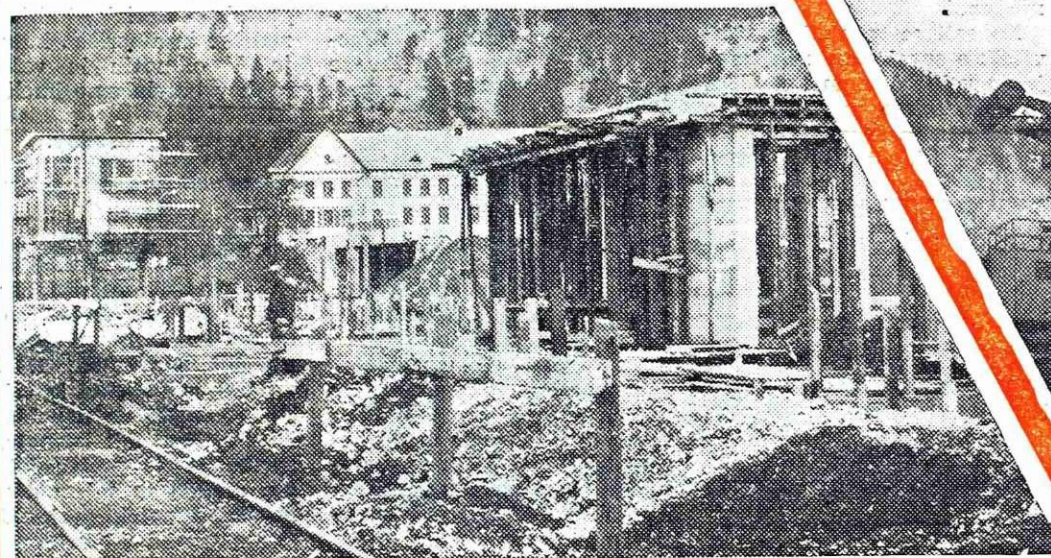


ŽELEZAR

*VSEM DELOVNIM LJUDEM
OB 1. MAJU ISKRENO ČESTITAMO*

JESENICE, 30. aprila 1966
LETO VIII

Poština plačana v gotovini
Številka 17/18



77. prvi maj

Ob letošnjem prazniku dela in mednarodne solidarnosti delovnih ljudi, ob sedemdesetem 1. maju zapišimo najprej: »V spomin na prelito kri stavkajočih delavcev Chicaga, ki so pred 80. leti zahtevali osemurni delavnik, je bilo že na prvem kongresu II. Internacionale leta 1889 sklenjeno, naj bi vsakega 1. maja organizirali delavske demonstracije.«

Osemdeset let je torej od tega, ko se je množično zborovanje v Chicagu končalo s policijskimi strelji. Ameriški delavec je prelil kri in v njegov spomin so začeli prirejati prvomajske demonstracije, manifestacije oziroma praznovanje. 1. maj se je začel hitro uveljavljati v številnih deželah kot praznik mednarodne borbene solidarnosti delavcev. Dobival je vedno večji pomen v mednarodnem delavskem gibanju, hkrati pa se je skupno z uspehi tudi vsebinsko poglobljal in bogatil.

Tudi ob letošnjem praznovanju, ob letošnjem 1. maju, se nam vsiljuje ugotovitev, da nikoli niso bile v mednarodnem delavskem gibanju tako velike razlike v pogledih in stališčih kakor danes in nikoli ni bilo mednarodno delavsko gibanje tako močno, kakor je prav v našem času.

V tem navideznem protislovju je povedano neovrgljivo dejstvo, da je socializem idejno na svetu že zmagal in da se socialistična družbena ureditev uveljavlja in razvija zmeraj bolj na vseh zemljepisnih širinah in dolžinah. Torej ne gre več za zmago socializma, gre za njegov razvoj, za vsebino in obliko uveljavljanja delovnega človeka. Poglobljajo se razlike med naprednimi in konservativnimi silami znotraj delavskega gibanja. Zastruje se dilema, ali usmeritev na notranje sile socializma v vsaki deželi in na njihovo skupno mednarodno delovanje, ali pa na birokratske administrativne odnose, kar je dokaz nezaupanja v ustvarjalnost delavcev in orientacija na nujnost svetovne vojne.

V tem smislu postaja odločilno za nadaljnji razvoj mednarodnih stikov in za zagotovitev svetovnega miru tudi konkretno urejanje te dileme v mednarodnem delavskem gibanju. Odpor proti imperialistom, ki so zdaj še vedno močni in nevarni, bo vsekakor toliko uspešnejši, kolikor bo večja usmeritev socialističnih sil na politiko vsestranskega mednarodnega delovanja.

Vse sedanje dogajanje v svetu popolnoma potrjuje že dolgo znano ugotovitev, da vojna nikoli ni grozila človeštvu s hujšimi posledicami kakor danes. Potrjuje ugotovitev, da človeštvo nikoli ni imelo večjih sil za odpravo vojne, kakor jih ima v našem času. Pot je torej jasna. Politika miru mora sloneti na mednarodnem sodelovanju in delovanju notranjih sil socializma v vsaki deželi, na nadaljnjem razvoju mednarodnih stikov in poglobljanju socialističnih oblik ter njihove vsebine.

29. seja UO

V sredo, 20. aprila, je bila 20. seja upravnega odbora, na kateri so največ govorili o gibanju osebnih dohodkov na osnovi postavljenih limitov. Na seji so razpravljali tudi o izpolnjevanju akcijskega programa v prvem četrtletju. O tem vprašanju so razpravljali tudi na minuli seji delavskega sveta železarne, zato o izpolnjevanju akcijskega programa obširneje poročamo v poročilu s te seje.

Razen o gibanju osebnih dohodkov in o izpolnjevanju akcijskega programa so člani upravnega odbora na 29. seji potrdili tudi smernice za nadaljnje izpolnjevanje priprave dela v železarni. Sprejeli so sklep, ki pravi, da je priprava dela enotna služba za vso železarno, ki pa je decentralizirana in dodeljena delovnim enotam. Vzporedno se mora ta služba tudi kadrovsko odgovarjajoče izpopolniti. Poudarjena mora biti medsebojna vloga funkcionalnosti priprave dela z vsemi odgovarjajočimi službami, to je s prodajnim, nabavnim in planskim oddelkom ter delovnimi enotami v železarni. Priprave dela v delovnih enotah bodo v disciplinskem pogledu spadale k splošni službi priprave dela, pri nagrajevanju pa bodo udeležene pri doseženih rezultatih oziroma uspehih delovnih enot.

Na seji so sprejeli še pravilnik o sprejemanju in izvajanju uslug članom kolektiva in upokojujencem železarne skladno z že sprejetimi sklepi prejšnjih sej UO.

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikalne organizacije se zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času svoje bolezni.

Mate Ukalović
vrtar varnostne službe

Program prvomajskega praznovanja

Tudi letos bomo dostojno počastili mednarodni praznik dela 1. maj. Program kulturnih prireditev pred prvomajskimi prazniki je takle:

V petek, 29. aprila, od 16. do 17. ure — promenadni koncert pihalnega orkestra Svobode Jesenice pred železniško postajo na Jesenicah.

Ob 17. uri koncert godbe na pihala Svobode Javornik pred domom upokojujencev na Javorniku.

Ob 19.30 koncert simfoničnega orkestra Glasbene šole v dvorani Čufarjevega gledališča na Jesenicah.

V soboto, 30. aprila, ob 18. uri zvečer otvoritev slikarske razstave v delavskem domu pri Jelenu.

V nedeljo, 1. maja — budnice, izvajajo godbe na pihala Svobode Jesenice, Javornik, Hrušica in Žirovnica, nato pa izleti v naravo.

S primernimi kulturnimi prireditvami bodo 1. maj počastili tudi v vseh večjih krajih naše občine, na kar naše sodelavce še posebej opozarjamo.

Mednarodno posvetovanje o transportu v Zagrebu

Pretekli teden je jugoslovanski center za transport v industriji organiziral na zagrebškem velesejmu tretje mednarodno razstavo transportnih naprav in IV. mednarodno posvetovanje o notranjem transportu v industriji.

Mednarodnega posvetovanja se je udeležilo 13 inozemskih strokovnjakov za transport iz Poljske, Češke, Nemčije, Švice, Italije in Amerike. Gosti iz tujih držav so priredili 13 predavanj, spremljanih z diapozitivi in filmi.

To mednarodno srečanje na področju tehnike notranjega transporta, oziroma pretoka materiala, ki zajema celoten tehnološki proces od stroja do stroja, se je odvijalo v znamenju medsebojnega strokovnega izpopolnjevanja. Dr. inž. Kostenetski iz železarne Magnitogorsk je poleg svojega predavanja o transportu v metalurgiji izrazil željo, da bi se strokovnjaki na področju pretoka materiala bolj pogosto sestal

jali in izmenjali izkušnje. Dal je polno priznanje italijanskemu, nemškemu in amerškemu predstavniku.

Na tridnevnem posvetovanju smo imeli priliko videti kako razvite dežele posvečajo veliko skrb pretoku materiala in ga ne ločijo od proizvodnih procesov. Predvsem so nas presenetili zelo visoki dosežki na področju tehnike pretoka materiala, italijanske, nemške in ameriške industrije. V odmorih in večernih urah v hotelu smo imeli priliko kramljati s predstavniki različnih narodov.

PLAVŽ ŠT. 1 SPET OBRATUJE

Po končanem remontu in predpisani napolnitvi so 21. aprila ob 13.30 uri ponovno prižgali plavž št. 1. Prvi grodelj je pritekel iz talinika 23. aprila na dopoldanski izmeni. Dva dni kasneje, 25. aprila, je že proizvedel 177 ton grodlja in s tem dosegel normalen potek proizvodnje.

Dobro premislimo pre

Pred kratkim so obiskali zdravstvene ustanove v Velenju, Ravnah na Koroškem in v Mariboru direktor Kadrovskega sektorja naše železarne inž. Alojz Pohar, direktor Zdravstvenega doma Jesenice dr. Gabrijel Hrušovar in specialist za medicino dela v naši obratni ambulanti dr. Jože Jensterle.

Zeleti so spoznati organizacijo in uspeh dela v teh zdravstvenih zavodih, način sodelovanja med zdravstvenimi ustanovami in gospodarskimi organizacijami na področju teh ustanov, način reševanja posameznih zdravstvenih socialnih problemov v gospodarskih organizacijah, financiranje zdravstvenih služb in kadrovske probleme.

Ne bi podrobno opisovali vse-

ga, kar je navedeno o tem obisku v poročilu enega izmed članov, pač pa bi omenili nekaj zanimivosti iz posameznih krajev, ki bi jih morda lahko koristno uvedli tudi pri nas.

V Velenju je zdravstveno varstvo enotno. Rudnik lignita je imel pred petimi leti lastno obratno ambulanto, sedaj pa skrbi za zdravstveno varstvo Zdravstveni dom Velenje, v katerem delata dva zdravnika za potrebe rudnika. V rudniku imajo zelo nizek bolniški stalež, ki v zadnjih letih upada. Tako so imeli še v januarju 1964 7,3 % odsotnih z dela zaradi bolezni, v letošnjem januarju pa le še 4,3 %. Tak napredek pripisujejo preventivnim ukrepom, kot strožjemu pregledu pred nastopom službe, periodičnim pregledom in večji

Valjarna 2400 bo spet začela normalno obratovati

V dvajsetih letih 1700 tehničnih izboljšav

Poročali smo že, da so v nedeljo, 17. aprila, vzdrževalci začeli z remontom v valjarni 2400. O poteku remonta smo se pozanimali v vzdrževalnih obratih na Javorniku, kjer so nam povedali naslednje:

Remont v valjarni 2400 je bil predviden od 17. do 30. aprila in so bila dela v tem roku tudi uspešno opravljena. Tako bo delovni enoti valjarne 2400 omogočeno, da bo z normalnim obratovanjem lahko začela spet v sredo 4. maja. Skupine delavcev, ki so sodelovale pri remontu, so morale opraviti zelo obširno in temeljito delo. V popravilu so bile vse tri ogrevne peči in sicer ogrevna in potisna peč na progi ter normalizirana peč v adjuštaži. Zamenjati je bilo treba vse ognju izpostavljene ognj odporne dele na omenjenih pečeh, na progi pa so morali navariti valjčna stojala zaradi prevelike zračnosti valjčnih vstavkov. Zamenjati je bilo treba tudi pogonske osi na valjčnicah in dviznih mlazah in navariti vsa že izrabljena ležišča ležajev ter oplatiti dvizne mize.

Pri valjčnem ogrodju so morali zamenjati kompletno nastavno napravo. Obnovili so tudi oblogo iz pločevine v globokem jašku in montirali vodila za pločevino na valjčnicah v dolžini 6 m. Če bodo z rezultati zadovoljni, bodo vodila izdelali za celotno dolžino transportnih valjčnic. Razen omenjenih naprav so skupne vzdrževalce imele dovolj dela tudi pri ravnalnem stroju, kjer so zamenjali oporne valje ter obnovili delovne valje. Obnovljeni so bili tudi vsi že izrabljeni deli na prevračalni napravi in na obeh transportnih vozovih. Potrebna je bila tudi predelava tokoodjemalca in kanala transportnega voza črtalcev. Na krožnih škarjah so zamenjali izrabljene dele,

kar velaj tudi za čelne škarje.

Ob koncu naj omenimo, da so žerjave le delno popravili, ker so med remontom obratovali, vendar pa jih bodo morali mesečno sistematično popravljati. Seveda so na vseh napravah, ki so bile v remontu, obnovili tudi

elektro napeljavo. Pri remontnih delih v valjarni 2400 so sodelovali vzdrževalci z Javornika ter sodelavci iz mehanične in konstrukcijske delavnice Jesenice, poleg njih pa še skupine delavcev iz Vatrostalne, Projekta Kranj, IMP in Hidromontaže Maribor.

- or

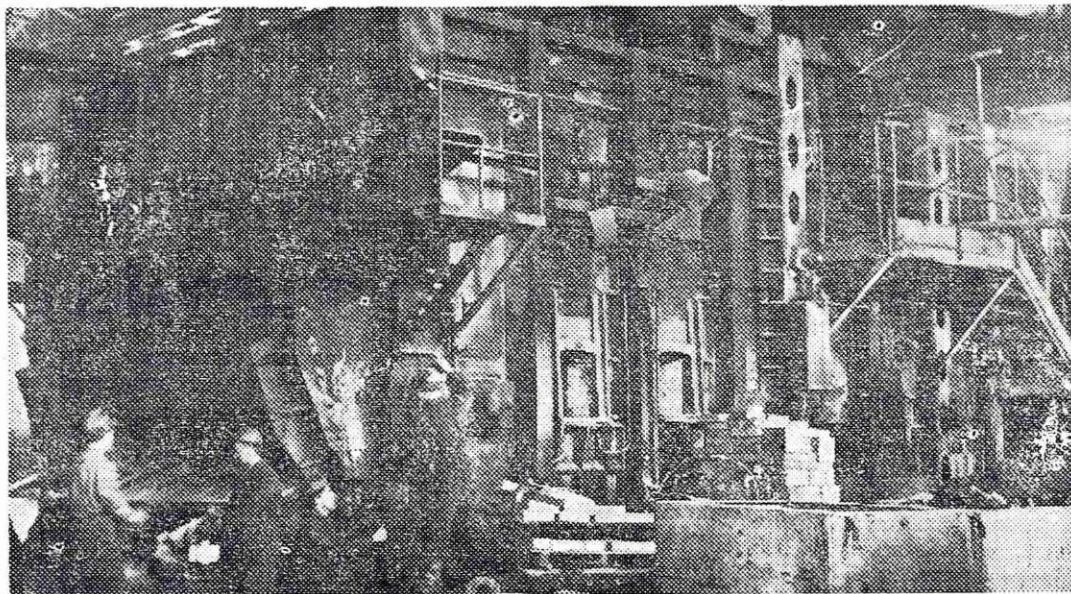
Delovni čas v praznikih

Ob prvomajskih praznikih bomo v naši železarni prenehali delati 30. aprila ob 22. uri in sicer v talilnicah, valjarnah in predelovalnih obratih. V ostalih obratih in službah pa prenehajo z rednim delom 1. maja ob 6. uri zjutraj, razen v tistih obratih, ki so popoldansko ali nočno dnino za 30. aprila že nadoknadili, le na plavžu bodo obratovali neprekinjeno.

Redno obratovanje se bo začelo različno, na elektro peči in v martinarni 3. maja ob 6. uri zjutraj, v valjarnah in žarilnici v HVZ 3. maja ob 22. uri, vsi ostali obrati pa začnejo z delom 4. maja ob 6. uri zjutraj.

Obrati strojno-energetske skupine naj prilagode obratovanje proizvodnim obratom ter opravijo remonte oziroma popravila po prijavah obratov in posebej izdelanem programu.

Avtobusi 1. in 2. maja na običajnih delavskih progah ne bodo vozili, 3. maja bodo vozili kot v nedeljah, 4. maja pa pričnejo voziti redno kot ob delavnikih. Na progi Kranjska gora bodo obratovali redno vse dneve.



Med popravilom potisne peči v valjarni 2400

Po osvoboditvi se je 4000 članov našega kolektiva aktivno in zavestno vključilo oziroma pridružilo izumiteljem, novatorjem in racionalizatorjem in predložilo 1700 predlogov. Z veseljem ugotavljamo, da začleni in prepotrebni rezultati niso izostali.

S koristno izvedenimi predlogi so člani našega kolektiva odstranili številna ozka, nevarna in nerentabilna grla v proizvodnji, poleg tega pa so vztrajno skrbeli za zmanjšanje materialnih in proizvodnih stroškov ter stroškov vzdrževanja. Avtorji, ki so predložili 1700 izboljšav, so se odločili za marsikatero novo, sodobno, ceneno izboljšavo oziroma tehnološki postopek, s katerim se je naša industrija močno približala industriji izven naših meja. Novatorji in racionalizatorji so v minulih dvajsetih letih vztrajno iskali možnost za proizvodnjo izdelkov, ki so nujno potrebni za nadaljnjo rast naše lahke, predelovalne in prehranske industrije.

Nekateri avtorji tehničnih izboljšav so ustrezni komisiji pri delavskem svetu železarn predložili tudi po 30 in več predlogov. Spisek novatorjev, racionalizatorjev in avtorjev tehničnih izboljšav je vedno večji, razveseljiva pa je tudi ugotovitev, da se vrednost in kvaliteta tehničnih izboljšav izboljšuje. Prav bi bilo, da se številnim vzdrževalcem in energetikom bolj pogosto pridružijo še sodelavci iz ostalih delovnih enot. Po osvoboditvi je naš delovni kolektiv izšolal na srednjih, visokih in višjih strokovnih šolah veliko svojih sodelavcev in od njih pričakujemo novih koristnih predlogov, ki nam bodo dobrodošli prav sedaj, ko obnavljamo zastarele obrate. S svojimi izboljševalnimi predlogi bodo veliko prispevali tudi pri gradnji novih proizvodnih zmogljivosti in reševanju problemov, ki nastajajo v zvezi z gospodarstvo reformo. Prav tako se bodo uspešno vključili k izpolnjevanju akcijskega programa v delovnih enotah. Ob izdatni pomoči in prizadevnosti tako starejših kakor tudi mlajših avtorjev izboljševalnih predlogov bomo rešili marsikateri zamotani problem in v okviru možnosti dohiti gospodarstvo tudi tehnično in gospodarsko bolj razvitih narodov in držav.

Žuro

Dopisujte v
ŽELEZARJA

den bomo kaj ukrenili!

mehanizaciji rudnika. Zanimivo je tudi, da preventivne preglede financira delno (50 %) Komunalni zavod za socialno zavarovanje. Zaslugo za znižanje staleža imajo prav gotovo tudi zdravniki, ki svoje delo opravljajo sedaj z večjo individualno, strokovno in moralno odgovornostjo — upoštevajo načelo: manj pregledov na zdravnika, boljše preglede, nižji bolniški stalež.

Tudi v Ravnah na Koroškem je zdravstvena služba enotna. Zdravstveni dom, ki ima pet zdravnikov splošne prakse, tri zdravnike s III. stopnjo fakultete, 2 specializanta iz medicine dela, ftiziologa, stomatologa, 5 dentistov in 3 zobotehnike, skrbi tudi za paciente iz železarn. Za potrebe železarn delata dva zdravnika in dispanzer za me-

dicino dela, v železarni pa imajo tri postaje prve pomoči z medicinskimi sestrami, nad katerimi ima strokovni nadzor Zdravstveni dom.

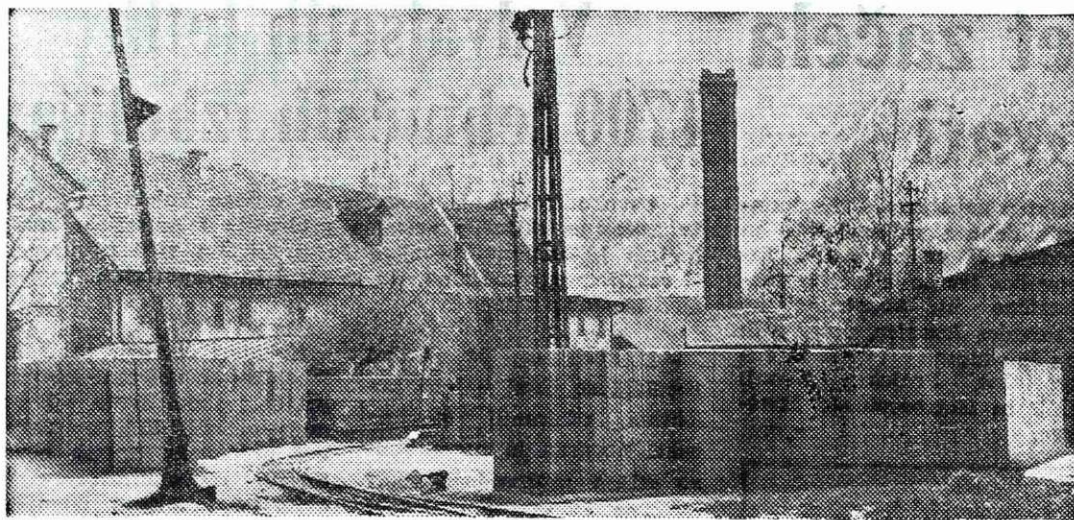
Tudi v Ravnah imajo relativno nizek bolniški stalež, ki ga pripisujejo boljši tehnični zaščiti pri delu, izboljšanju delovnih pogojev v nekaterih izrazito težkih obratih in principielnemu stališču zdravnikov, da staleža ne delijo po nepotrebnem. Zdravstvena služba Železarn Rave na pripisuje nizko bolezensko odsotnost z dela (januar 1966 — 4,63 %) tudi preventivnemu cepljenju proti gripi. Poleg tega poskušajo strogo uveljavljati varnostne predpise in delavca lahko kaznujejo, če jih ne upoštevajo, tudi z izključitvijo iz kolektiva.

Tako torej v Velenju in Ravnah na Koroškem, Kako pa pri nas na Jesenicah? Zdravstvena služba pri nas ni enotna, saj imamo Obratno ambulantno, Zdravstveni dom, splošno bolnišnico, železniško ambulantno itd.

Pred kratkim je bilo na Jesenicah posvetovanje o problematiki zdravstvene službe v naši občini, na katerem so načelno razpravljali o vsem, kar vodi k znižanju zdravstvenih stroškov, konkretno pa o dveh vprašanjih: Ali naj se Obratna ambulanta železarn združi z zdravstvenim domom in kaj ukreniti z reševalno postajo na Jesenicah?

Ne bi obravnavali podrobnosti iz te razprave, pač pa opozorimo na nekaj dejstev, ki jih velja dobro premisliti in obravnavati, preden se za karkoli odločimo. Slabe izkušnje iz preteklih let z raznih področij ob združevanju in razdruževanju go-

spodarskih organizacij, zavodov in ustanov nam to še bolj narekujejo. Ne prenačimo se, da nas ne bo bolela glava. Prav gotovo je res, da bo treba nekaj ukreniti glede zdravstvenega varstva, še bolj pa je res, da pri tem velja dobro pretehtati vse objektivne pogoje in se šele potem odločiti za način oziroma obliko, ki bi bila na Jesenicah najboljše, najbolj ugodna ne le za socialno zavarovanje, ampak tudi za vse, ki so zdravstvenega varstva potrebni. Če se nam posreči, da bomo zagotovili zavarovancem enako oziroma še boljše socialno varstvo, potem prav gotovo ne bo nikogar, ki bi nasprotoval združevanju vseh zdravstvenih služb na Jesenicah pod okriljem Zdravstvenega doma. Prav gotovo pa je sedaj upravičena bojazen, da tega trenutno nismo sposobni zagotoviti. Potemtakem je tudi razumljivo odklonilno stališče, oziroma nasprotovanje temu združevanju. -jn



Na Stari Savi so se spet pojavile skladownice žilindraste opeke. Čez zimo je niso izdelovali, sedaj pa je proizvodnja spet v polnem teku.

Izpolnjevanje akcijskega programa v prvem četrtletju

Letošnji akcijski program vsebuje kot osrednjo nalogo izpolnitev proizvodnega programa, ker bomo le s tem v največji meri dosegli zastavljene cilje. Poleg te osnovne naloge pa vsebuje še pet splošnih nalog:

- znižanje odsotnosti z dela za 1%,
- povečanje izplena za 1%,
- povečanje produktivnosti za 15% do konca leta,
- zmanjšanje zamenjav,
- znižanje stroškov.

Kljub temu, da je letos v prvem četrtletju odsotnost manjša kot je bila povprečno lanskem letu, z doseženimi uspehi ne moremo biti zadovoljni, ker smo jo zmanjšali največ na račun manj izkoriščenega dopusta. Še vedno je zelo visoka odsotnost zaradi bolezni — za 0,15% večja kot je bila povprečno v preteklem letu.

Gibanje produktivnosti v letošnjem prvem četrtletju zelo zaostaja za planirano proizvodnostjo. V januarju in februarju je bila sicer za 4 odstotke večja kot je znala lanske leto povprečje, v marcu pa je za 10% nižja, glavni vzrok so številnejši zastoji v proizvodnji.

Tudi izplen je povsod, razen na plavžih, v profilnih valjarnah in v HVŽ, nižji kot je lanske leto povprečje.

Obračun stroškov za prvo četrtletje je narejen delno po starih planskih cenah, delno pa po novih; za talilnice in predelovalne obrate po novih, za valjarne pa po starih. Glavni nosilec prekoračenja stroškov je valjarna Bala, kjer nastopajo po kalkulaciji že fiksni stroški, medtem ko nova valjarna še ne obratuje. Analiza stroškov v prvem četrtletju pa je bila otežena tudi zato, ker še ni bil sprejet finančni načrt železarne za tekoče leto.

Pri potrošnji raznih materialov v primerjavi z normativi, ki so bili postavljeni v obdobju po reformi pa smo dosegli ko smo z akcijskim programom aktivirali kolektiv, pozitivne rezultate. Tako na plavžih bomo velik prihranek na koksu, v valjarni tanke plo-

čevine prihranek na kalorijah in kislini, v profilnih valjarnah prihranek na valjih, v valjarni 2400 prav tako prihranek na valjih, v žični valjarni prihranek na kalorijah in v HVŽ prihranek na valjih, energiji in prašku za vlečenje.

V zvezi z izpolnjevanjem akcijskega programa je bilo lani več celodnevni sestanki ločeno za operativni kader in za predstavnike samoupravnih organov ter družbeno političnih organizacij za vso železarno. V letošnjem prvem tromesečju pa smo po sklepu UO železarne organizirali skupne sestanke po skupinah delovnih enot za operativni kader in

člane samoupravnih organov ter organizacij. Taki sestanki so bili v talilnicah, valjarnah, predelovalnih obratih, strojno energetskih obratih in v upravnih službah — vsi v času od 23. marca do 5. aprila.

Značilna ugotovitev za vse te sestanke je, da so vsi udeleženci razprave obravnavali probleme in težave, ki so povezane z rešitvijo izven obrata, torej zunanje probleme in da so največ razpravljali člani operativnega vodstva. Ta ugotovitev nam nakazuje, da bomo morali posvetiti več pozornosti aktivnosti samoupravnih organov v delovnih enotah.

Seja začasne skupščine stanovalcev

V preteklem tednu je bila v prostorih delavskega doma pri Jeleni seja začasne skupščine stanovalcev občine Jesenice o vlogi in pomenu stanovanjskega gospodarstva, na katerem so navzoči izvolili 7 predstavnikov v DS stanovanjskega podjetja, ki bo štel 33 članov. Na tej seji so razpravljali tudi o investicijah ter o tekočem popravilu stanovanj. Navzoči so ostro grajali gradbena podjetja, ki nekvalitetno opravljajo dela, tako da so že na novih stavbah potrebna številna popravila. Inž. Marica Vičarjeva je odgovarjala na številna vprašanja stanovalcev in med drugim povedala, da bo v prihodnje za investicijsko vzdrževanje v celoti skrbelo Stanovanjsko podjetje, ki bo vsako leto pregledalo vse stavbe in predložilo delavskemu svetu program potrebnih del ter določilo prioriteto. Za tekoče vzdrževanje hiš pa bodo tudi v prihodnje skrbeli hišni sveti, ki bodo razpolagali z 9 do 16% vplačane stanarine. Ker je to zelo malo, so navzoči stanovalci upravičeno domnili, da bo s tem denarjem mogoče tekoče vzdrževati hiše. Vendar so jim pristojni pojasnili, da so pri tem mišljena samo manjša popravila

kot menjava posameznih opek na strehi, manjših okvar na instalacijah in podobno.

Na sestanku, ki ga je vodil Karel Frančeskin, so obravnavali tudi stanarine. Od polne stanarine, ki je določena na osnovi novega točkovanja, bodo stanovalci letos plačevali 50%, naslednja štiri leta pa po 12,5% več, tako da bo leta 1970 sta-

narina ekonomska. Za konec samo še važna ugotovitev. Že sedaj je jasno, da bo imelo Stanovanjsko podjetje precej manj denarja, kot pa bo potreb, oziroma precej manj možnosti, kot pa bo nujnih popravil, saj znaša vrednost stanovanjskega fonda približno 100 milijonov N din (2700 stanovanj), letno pa bo na razpolago le 3.500.000 N din sredstev.

Dva koncerta

Na Jesenicah bosta v okviru proslav ob 1. maju kar dva koncerta. Najprej se nam bo popoldan ob 16. uri pred železniško postajo predstavil pihalni orkester DPD Svobode s promenadnim koncertom. Na sporedu bodo dela italijanskih skladateljev Rossinija in Bellinija.

Zvečer ob 19.30 pa bo v gledališču »Toneta Čufarja« koncert simfoničnega orkestra Glasbene šole. Na sporedu bodo dela slovenskih skladateljev Bučarja, Sedlbauerja, Simonitija, S. Mihelčiča, Vilharja, Premrla in G. Ipavca, ki jih bodo izvajali simfonični orkester in vokalni solisti Balohova, Koroščeva, Dolar, Kosem in J. Jeraša. Vstopnine ne bo.

23. seja DS železarne

V petek, 22. aprila, je bila 23. redna seja delavskega sveta železarne. Za to sejo, ki je bila verjetno zadnja v mandatni dobi 1965/66, so določili naslednji dnevni red:

- pregled izpolnjevanja sklepov prejšnje seje delavskega sveta;
- poročilo o delu upravnega odbora;
- poročilo o izvajanju akcijskega programa v prvem četrtletju;
- predlog delitve sklada splošne porabe po sklepnem računu za leto 1965;
- predlog delitve ostanka sredstev osebnih dohodkov iz leta 1965;
- poročila komisij: gospodarske komisije in komisije za organizacijo, storilnost ter nagrajevanje o reševanju tekočih vprašanj.

V zvezi s poročilom o delu upravnega odbora in predlogov, ki jih je poročilo navajalo, so na seji sprejeli pravilnik o premiranju za zmanjšanje stožnin, predčasno vrnjene vagonne in ugotavljanje poškodovanih vagonov. Potrdili so tudi trimesečno analizo gibanja osebnih dohodkov v odnosu na grupiranje delovnih enot in na določene meje, v katerih se lahko gibljejo osebni dohodki. V analizi je ugotovljeno, da je grupiranje doseglo svoj namen, da so delovne enote z ozirom na kvalifikacijski sestav pravilno razvrščene in da so določene meje tudi pravilne. Izjema se je pokazala pri je-klovleku, zato so sklenili, da se ta delovna enota uvrsti v skupino valjarn. Delovnim enotam energetsko gospodarstvo, OTK in upravne službe je bila meja določena pre-nizko in so te enote sicer formirale dovolj osebnih dohodkov, izplačevati pa so morale, z czirom na določeno

mejo, manj kot pa so izplačevale pred določanjem meje. Sklenili so, da bodo tem enotam povečali mejo s sedanjih 370 S din/h na 400 S din/h. S tem sklepom, ki velja od 1. aprila naprej, bodo te enote formirale enako maso osebnih dohodkov, samo izplačevale bodo lahko več, ker bodo morale manjšo vsoto vlagati v obvezni rezervni sklad.

Na podlagi poročila upravnega odbora so obravnavali problematiko male prodaje. S predlogom, da se predvidi mala prodaja preko »Univerzala«, se niso strinjali in so sklenili, da se pripravi problematika male prodaje samo po predlogu, da se naprej ostane v železarni.

Poročilo o izvajanju akcijskega programa v prvem četrtletju ugotavlja, da je kljub ugodnim finančnim rezultatom le malo delovnih enot doseglo prihranke, povečalo izplen in produktivnost. Zato so naročili sektorju za ekonomiko, da do prihodnje seje pripravi podrobno analizo gibanja izplena in produktivnosti, predvsem pa vzroke, zakaj v tem pogledu niso doseženi boljši rezultati. (Nadaljevanje na 5. strani)

Poškodbe pri delu

**TALILNICE
PLAVŽ**

Alija Rastader, delavec na livnem polju, je z roko vodil žično vrv pri polnjenju plavža. Pri tem si je poškodoval desno roko.

Anton Torkar, strelec, je prožil kamenje na mrežo v jašku. Pri tem se je sprožil važji kamen v nepravem trenutku, tako da se strelec ni več mogel umakniti in mu poškodoval podgolen desne roke.

MARTINARNA

Idriz Spahić, čistilec preboda je prebijal žleb; pri tem mu je brizgnila žlindra za vrat in ga opekla.

Jože Rozman, pomočnik talilca, si je pri odpenjanju vagončkov, ki jih je premikal vlagalni stroj, poškodoval prsni koš.

LIVARNE

Silvester Purgar, pomožni strojni delavec, je pripravljaj modelno ploščo za zgornji del kokile brame 8 in se pri tem z žeblijem zbodel v dlan leve roke

BOŽO PANČUR

Avtobosni prevozi

Zaradi enotnosti plačevanja prevozov v prihodnje bo od 1. aprila 1966 naprej vsklajuje avtobusni in železniški prevoz delavcev Železarne Jesenice. Od tega dne kupujejo delavci, ki se vozijo z avtobusi mesečne vozovnice sami. Od železarne dobijo pripadajoči delež v izplačilni listi. Pri izplačilu za obračunski mesec april (15. maja) prejmejo prizadeti delavci regres Železarne Jesenice za april in mesec maj pod vrsto plačila VP 62.

Vsako spremembo stanovanja kot uporaba prevoznega sredstva (avtobus ali železnica) je uporabnik dolžan javiti kadrovskemu sektorju (tov. Biaggijska), ki nastale spremembe evidentira v kartoteki in obvesti o tem socialno zavarovalni oddelek in

oddelek za obračun osebnih dohodkov do 25. v mesecu. Če uporabnik spremembe ne bo javil bo moral neopravičeno prejeti znesek vrniti, proti njemu pa bo uveden disciplinski postopek. Na novo sprejeti in obračunani delavci prejmejo regres za mesec vstopa ali obračuna samo za dejansko opravljene delovne dni. O upravičenosti na regres za sprejetega delavca obvesti kadrovski sektor oddelek za obračun osebnega dohodka do 25. v mesecu. Če bi se uporabnik avtobusa na relacijah Bled, Gorje ali Lipnica začel voziti z vlakom mora tudi to spremembo javiti kadrovskemu sektorju.

Avtobusne prevozne tarife po posameznih relacijah so:

Postaja	Mesečna vozovnica n/din	Delež posameznika n/din	Delež žel. Jes. n/din
a) relacija Jesenice—Župarje			
Žirovnica—Selo	36.—	20.—	16.—
Zabreznica	37.—	21.—	16.—
Breznica	38.—	22.—	16.—
Doslovce	50.—	23.—	27.—
Smokuč	51.—	24.—	27.—
Rodine	52.—	25.—	27.—
Poljče	53.—	26.—	27.—
Begunje	54.—	27.—	27.—
Župarje	68.—	32.—	36.—
b) relacija Jesenice—Krnica			
Potoki	25.—	20.—	5.—
Rečica	70.—	34.—	35.—
Sp. Gorje	80.—	35.—	46.—
Zg. Gorje	80.—	35.—	45.—
Krnica	80.—	35.—	45.—
Grabče	80.—	35.—	45.—
c) relacija Jesenice—Podbrezje			
Podvin	76.—	39.—	35.—
Črniče	87.—	42.—	45.—
Dobro polje	90.—	45.—	45.—
Posavc	93.—	48.—	45.—
Podbrezje	108.—	50.—	53.—
d) relacija Jesenice—Lipnica			
Lesce	56.—	29.—	27.—
Radovljica	72.—	36.—	35.—
Sp. Lancovo	78.—	39.—	39.—
Zg. Lancovo	90.—	45.—	45.—
Sp. Lipnica	93.—	48.—	45.—
Kamna gorica	95.—	50.—	45.—
Dobrava	108.—	50.—	58.—
e) relacija Jesenice—Bled			
Vrba	40.—	24.—	16.—
Bled	71.—	35.—	36.—
Mlino	80.—	35.—	45.—
f) relacija Jesenice—Planina			
Žerjavc	35.—	20.—	15.—
Prihodi	55.—	25.—	30.—
transformator	55.—	25.—	30.—
Planina	60.—	30.—	30.—
g) relacija Plavž—Javornik			
Plavž—Javornik	25.—	20.—	5.—
h) relacija Jesenice—Planica			
Hrušica—Jesenice	25.—	20.—	5.—
Hrušica—Javornik	30.—	20.—	10.—
Dovje—Jesenice	53.—	25.—	28.—
Dovje—Javornik	63.—	30.—	33.—
Mojstrana—Jesenice	62.—	30.—	32.—
Mojstrana—Javornik	72.—	35.—	37.—
Belca—Jesenice	67.—	30.—	37.—
Belca—Javornik	86.—	35.—	51.—
Martuljek—Jesenice	96.—	40.—	55.—
Martuljek—Javornik	110.—	45.—	65.—
Kr. gora—Jesenice	115.—	50.—	65.—
Kr. gora—Javornik	125.—	50.—	75.—
Podkoren—Jesenice	125.—	50.—	75.—
Podkoren—Javornik	134.—	50.—	84.—
Planica—Jesenice	134.—	50.—	84.—
Planica—Javornik	144.—	50.—	94.—

Janez Krušič

Zelite prosim?

V želji, da za prvomajске praznike nakupimo kaj posebnega, bo marsikdo obšel vrsto trgovin na Jesenicah. Trgovine so bolj ali manj založene, odvisne od tega, kaj in koliko jim pošljejo grosistična podjetja. Cestokrat tožijo prodajalke, da po več dni zamažajo čakajo na zahtevano robo, kupci pa sprašujejo in negodujejo. Seveda so prodajalke tiste žrtve, ki morajo požreti razne pritožbe. Cene sadja in zelenjave niso enake. Menjajo se z vsako pošiljko, prav tako tudi kvaliteta došlega blaga, ki pa ni povsod označena poleg cene. Še vedno pa si nismo čisto na jasnem, zakaj so nekateri enako embalirani proizvodi, čobavljeni od istega podjetja, v raznih trgovinah različnih cen?

Podjetje »Delikatesa« (bivša Kašta) ima nove prostore nekoliko tesne, sicer pa kar solidno urejene. Tu je kisl zelje verjetno najcenejše na Jesenicah (124.—) oziroma 1.24 ND, sladko zelje 2.20 ND. To je sicer bilo nekoliko slabše vrste, vendar kvaliteta ni bila označena. Korenje 1.90 ND, krompir 2.20, čebula 1.90, kolerabce 1.10 ND. Ob pogledu na ceno čebule sem se spomnila, da sem v Delikatesi

na Jesenicah videla v izložbi sicer lepo čebulo, vendar po 2.73 ND.

Malo dalje ima svojo poslovalnico »Agraria«. V pogovoru s prodajalko sem izvedela, da imajo pri njih najcenejše sadje. Imeli so pomaranče, ki jih ta čas ni bilo nikjer na Jesenicah, po 4.60 ND, banane pa po 5.00 ND. Ogledovala sem se po policah, dobro založenih z vkuhanim sadjem in marmelado. Pritrdila sem ji, da je tudi marmleada pri njih nekoliko cenejša, kozarec 1 kg mešane stane npr. 4.48 ND (»Fructal Ajdovščina«), opazila pa sem tudi ceno medu (»Medex« Ljubljana), ki ga prodajajo v kilogramskih kozarcih po 8.60, medtem ko ista količina stane v P Marketu 9.50 ND.

Precej založena z zelenjavo in sadjem je tudi trgovina na tržnici. Cene pa so naslednje:

Korenje 2.00 ND, sladko zelje I. vrste 2.50 ND, peteršilj 3.80 ND, rdeča pesa 2.00 in limone 4.40 ND, zelena solata se giblje po kvaliteti od 5.60 do 6.00 ND.

V zelenjavni trgovini poleg samopostrežne trgovine pri Čufarju je sladko zelje najdražje, čeprav je tudi lepo in zdravo, 2.73 ND, plavo zelje 2.60 ND,

cvetača 3.70 ND. Ajvar je najcenejši v »Delikatesi« na Jesenicah, sicer pa je očitno, da ima ta, poprej tako obiskana poslovalnica, precej manj prometa, odkar ji dela konkurenco P Market. Tudi izložbe niso več tako vabljivo aranžirane.

Precej pade v oči tudi različna cena za kompot od grozdja, ki se giblje od 3.21 (»Agraria«) do 3.55 (pri Čufarju).

Skozi pestro založeno trgovino P Marketa se je prijetno sprehoditi. Tu je zelenjava že pakirana, vendar ni povsod označena kvaliteta in cena za 1 kg. Označeno pa je, koliko zavitek tehtja, zato zaupajmo poštenosti tega kolektiva, ki si je v kratkem času pridobilo lepo število stalnih odjemalcev in kaže, da se pod sposobnim in prizadevnim vodstvom kar lepo razvija.

Morda še bežna pripomba h koncu tega našega sprehoda po trgovinah: Po indeksu cen od meseca avgusta lanskega leta so iste porasle baje za okrog 36 %. Predvidevanja naših gospodarstvenikov, da bodo cene rasle kvečjemu do meseca novembra in to največ za 29 %, se torej niso uresničile. Cene so prebile led in skoro neopazno še vedno rastejo. Sprašujemo se, kam bi prišle, če bi ne bile vsaj nekoliko regulirane z uredbo »o zamrz-njenih cenah«?

MI

23. seja delavskega sveta Železarne

(Nadaljevanje s 4. strani)

S predloženo delitvijo sklada splošne porabe, ki sta jo predložila upravni odbor in komisija za gospodarstvo, so se člani strinjali, vendar mora delitev skladno z našim statutom potrditi zbor železarne (zbori delovnih enot). Zadolžili pa so upravni odbor, da preden predloži delitev v potrditev delovnim enotam, obravnava na svoji seji upravičenost odkupa stolpnice, o cenenosti stanovanj, o lokaciji predvidene bodoče gradnje družbenega standarda. Ugotovi naj število interesentov za individualno gradnjo in upravičenost predloga gospodarske komisije, da se Turističnemu društvu Bohinj za TV pretvornik na Voglu dodeli 3.000 N din dotacije.

Prav tako so se strinjali s predlogom upravnega odbora, da se del dohodka po zaključnem računu 1965 2 milijona N din, namenjenih za osebne dohodke, deli za nagrade članom, ki so si največ prizadevali pri izgradnji novih objektov, v skupni vsoti 30.770 N din, ostanek 1.969.230 N din pa članom kolektiva v razmerju lanskeletnih plačanih ur, ki

vsebujejo plačilo za efektivno opravljeno delo in plačano odsotnost ter sedanjih obračunskih osnov vsakega posameznika.

Za delovno enoto jeklovlek, ki že dela v novem obratu na Beli, so določili normativ in obračunske osnove. V novi organizacijski obliki zajema normativ 68 delovnih mest s 178 delavci. Normativ in obračunske osnove veljajo od 1. marca 1966 naprej. Za proizvodnjo novega obrata na Beli se bo osebni dohodek izračunaval od 1. aprila do postavitve cenika na osnovi porabljenih ur po ceni 574 S din/h bruto. Ta cena zajema še vse do sedaj veljavne elemente formiranja (85 % izpolnjenosti plana, faktor 4,61 in 0,47). Ta način formiranja velja tudi za tisti del proizvodnje, ki se kot polizdelek valjarne Bela adjustira v starih obratih, to je po porabljenih urah in se v nobenem primeru ta proizvodnja za obračun osebnega dohodka ne more združevati s proizvodnjo v starih obratih.

Delovni enoti elektropeč so z veljavnostjo od 1. aprila naprej določili cenik za formiranje osebnih dohodkov.

Cene po novem ceniku veljajo za tri mesece kot poizkusne. Poleg formiranja po ceniku se obračunava tudi stimulacija za več kot 85 % izpolnjenosti plana in 10 % dodatek, kakršnega ima martinarna po sklepu DSŽ z dne 9. 8. 1965. V kolikor se bo spremenila tehnologija v takšnem smislu, da se zmanjša število zaposlenih ali bistveno poveča proizvodnja ob sedanjem staležu, bo sektor za ekonomiko cenik na osnovi primerjalnih izračunov ustrezno popravil brez običajne procedure.

V delovni enoti hladna valjalna in žičarna pa se s 1. aprilom 1966 uvede cenik za razrezovanje toplo valjanih trakov za novo ustanovljeno hladno oblikovalnico profilov.

V nadaljevanju seje so odobrili najetje kratkoročnega kredita pri Gospodarski banki v Skopju, odobrili so prenos pisalnega stroja z dolgim valjem na oddelku za medicino dela pri obratni ambulanti, odobrili so likvidacijo nekaterih osnovnih sredstev ter imenovali predstavnik železarne v delavski svet splošne bolnišnice na Jesenicah.

M. P.

Nova delovna zmaga: valji nove



V letošnji prvomajski številki »Železarja« že lahko zapišemo, da imamo v železarni nov moderen valjarniški obrat — bluming valjarno. V prihodnjih dneh bodo že začeli s toplim valjanjem. Ker so v teku še montažna dela na nekaterih drugih objektih v bluming valjarni, bodo zaenkrat valjali le na popoldanski izmeni, medtem ko bodo monterji imeli na voljo dopoldansko izmeno.

Že večkrat smo pisali o izrednem pomenu bluming valjarne za našo železarno. Vedno smo poudarjali, da si brez novih valjarniških obratov skoraj ne moremo predstavljati naše železarne spriču zahtevnih nalog, ker dobro vemo, da v zastarelih valjarnah ne bi zmogli vseh nalog, ki so pred nami.

Nova bluming valjarna pomeni za naš železarski kolektiv tudi možnost, da povečamo proizvodnjo in tako ustvarimo večjo finančno realizacijo. Ne bomo pretiravali, če zapišemo, da pomeni izgradnja nove bluming valjarne in rekonstrukcija vseh ostalih obratov v železarni rešitev za železarske Jesenice. Pomeni tudi, da bomo na Jesenicah v prihodnjih desetletjih še topili železno rudo, valjali večje in težje brame in ingote kot doslej. V rekonstruirani železarni bomo imeli tudi nove možnosti za kvalitetnejše delo oziroma proizvodnjo, saj bodo naši sodelavci imeli na razpolago nove sodobne naprave, s kakršnimi razpolagajo v železarnah drugod po svetu.

Kmalu bo minilo pet let, odkar so Belško polje spremenili v veliko gradbišče, ki je bilo prav gotovo tudi največje v zadnjih povojnih letih na Jesenicah. V našem časopisu smo sproti zasledovali potek gradnje in pozneje montažo naprav vse do testiranja in do današnjih dni, ko so valjavci izvajali prve 8,5 tonske ingote oziroma brame.

Dandanes je slehernemu našemu sodelavcu znano, da je socialistična skupnost Jugoslavije prispevala za izgradnjo novih modernih objektov in naprav na Belškem polju, ki jih imenujemo z drugimi besedami valjarna Bela, več kot 20 milijard S dinarjev. Prepričani smo, da bodo naši sodelavci, ki bodo zaposleni v novi valjarni, znali ceniti vložena sredstva

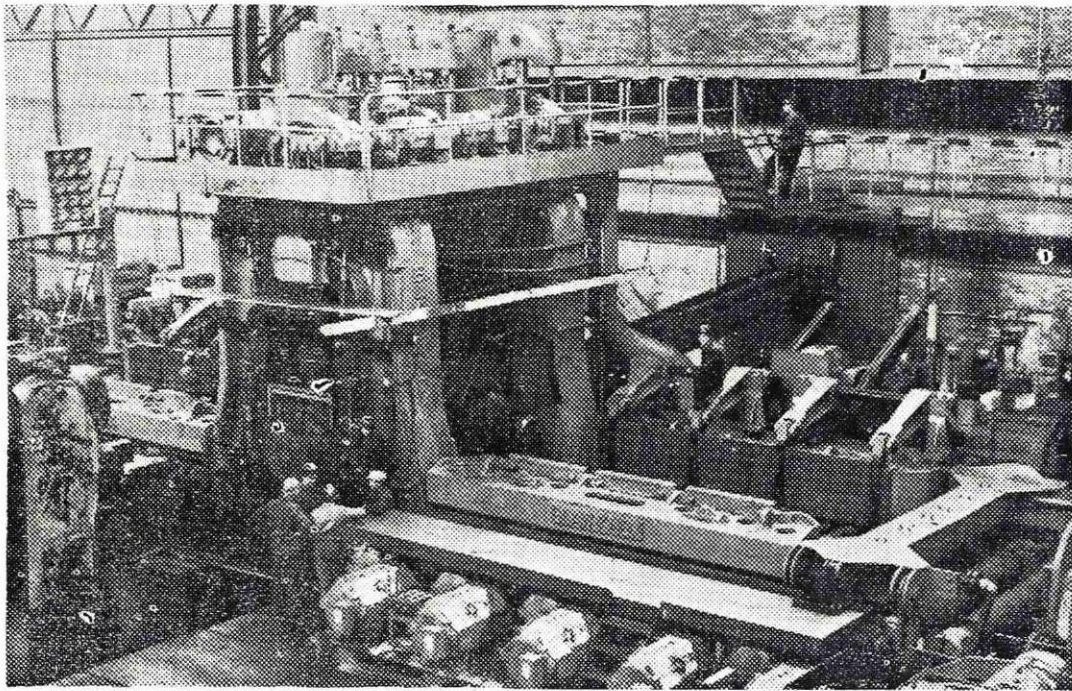
ter trud in napore vseh, ki so si prizadevali, da bi se valji v bluming valjarni čimprej zavrteli. V minulih petih

letih je bilo veliko težav bodisi z opremo, ali zaradi pomanjkanja delavcev, ki so bili zaposleni najprej pri gradbenih, nato pa pri montažnih delih. Toda z izredno požrtvovalnostjo je vodstvu gradbišča, gradbenim podjetjem in montažnim skupinam uspelo premostiti vse težave in ovire ter usposobiti valjarno, da lahko prične s

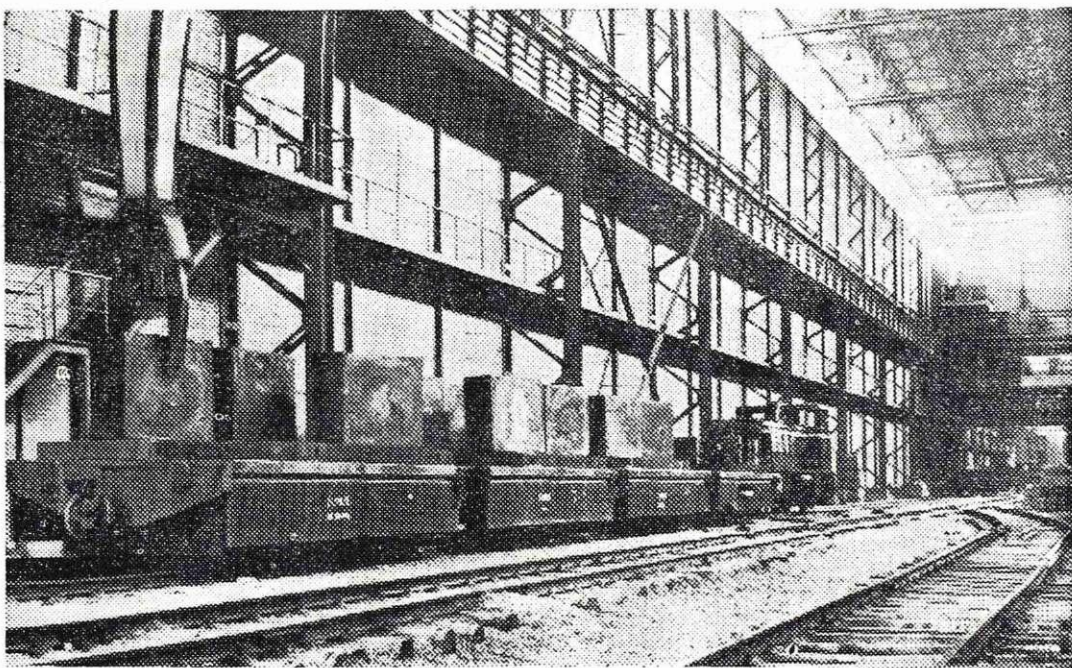
toplím valjanjem bram in ingotov.

V novi bluming valjarni se bo tako začelo novo obdobje. Vsi, ki bodo zaposleni v bluming valjarni, se bodo morali potruditi, da bo njihovo delo učinkovito in da bo čim manj zastojev.

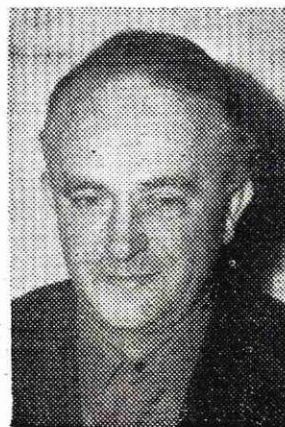
Morda še nekaj o vzdrževalcih, ki so v zadnjem obdobju že požrtvovalno sode-



Valjavsko ogrodje bluming v valjarni Bela



Stripper žerjav bo razložil 8,5 tonske brame, ki so že na livnih vozovih



bluming valjarne so se zavrteli

Iovali pri montaži novih naprav. Tudi oni bodo morali biti pripravljeni, da bodo s svojim znanjem in sposobnostjo pripomogli, da bodo morebitni zastoji čimprej odstranjeni, saj pomenijo izgubo proizvodnje v vrednosti več milijonov dinarjev. Nekatere naše sodelavce, ki so si prizadevali, da bi bila montaža novih naprav temeljito izvedena, predstavljamo v današnji številki »Železarja«.

**Graditeljem
in delovnemu
kolektivu
bluming valjarne
čestitamo
ob prvi delovni
zmagi.**

Seveda je bilo sodelavcev, ki so bili zaposleni pri montaži, še veliko, vendar naj nam ne zamerijo, če jih v današnji številki nismo predstavili.

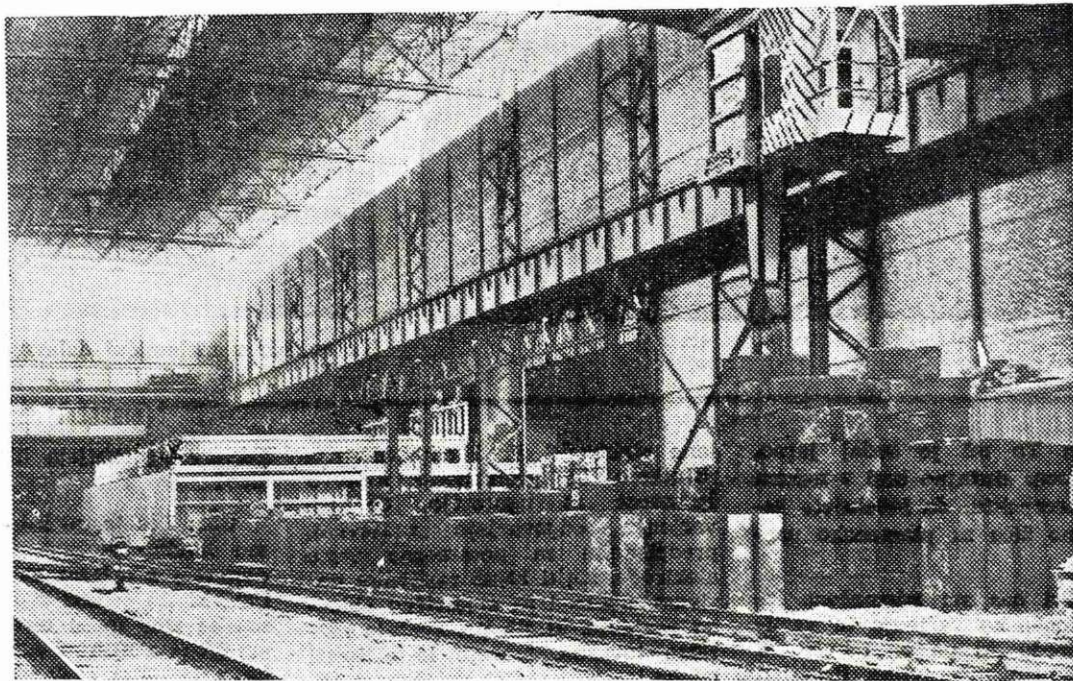
V sredo zjutraj smo obiskali bluming valjarno, kjer so nam povedali, da je vse pripravljeno za začetek toplega testiranja bluminga, to je za valjanje toplih ingotov in bram. Tudi v globinsko peč so že vložili prve brame, v četrtek zjutraj na dopoldanski izmeni pa so se valji prvič zavrteli. Tako smo skoraj po petih letih le dočakali dogodek, ki je za sodelavce iz bluming valjarne in za vso železarno izrednega pomena. Kolektiv valjarne bluming je pripravljen, da vloži vse svoje sile za uspešno obratovanje novih naprav tako v poskusnem obdobju kot pozneje, ko bo bluming valjarna redno obratovala. V sredo, 27. aprila, so izvolili tudi nove organe delavskega samoupravljanja, ki bodo prav tako prispevali svoj delež pri bodočem delu. Našim sodelavcem v bluming valjarni še prav posebno v dne, ko praznujemo praznik dela — 1. maj iskreno in toplo čestitamo in želimo, da bi na novih delovnih mestih uspešno proizvajali.

-or V ZDA smo kupili ta kolos, ki pa ga je precej še pod zemljo

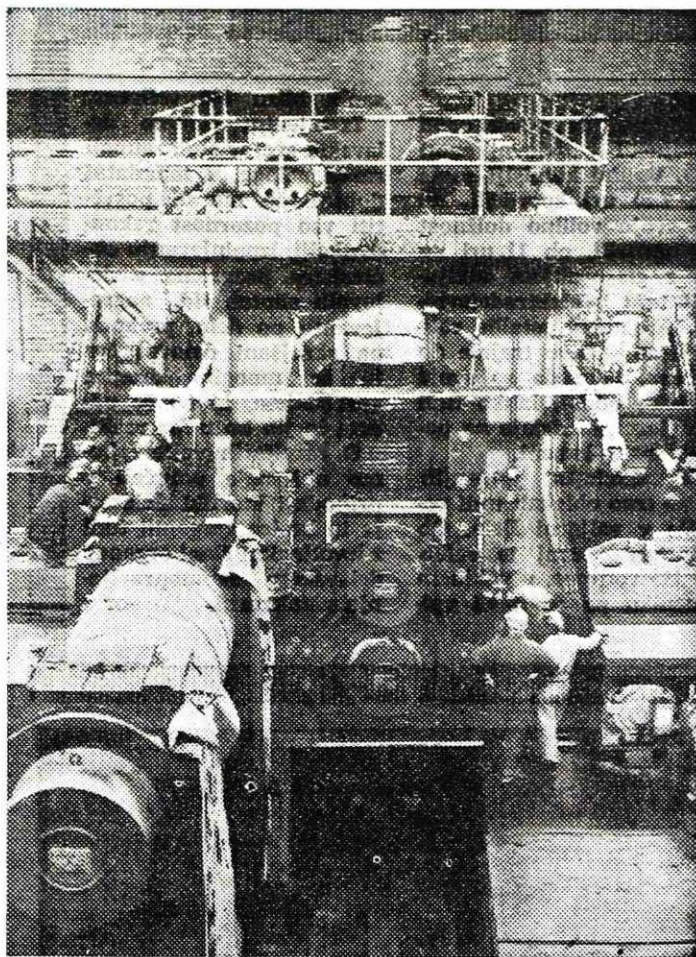
Tekmovanje z viličarji

Jugoslovanski center za transport v industriji je ob III. mednarodni razstavi transportnih naprav v Zagrebu priredil I. jugoslovansko tekmovanje vodij viličarjev. DE transport je prijavila dva tekmovalca Janka Kobentarja in Franca Zupanca, ki sta zaposlena kot vodja viličarja. Tekmovanja se je udeležilo 15 tekmovalcev iz Jugoslavije. Tekmovanje je bilo sicer slabo organizirano kar je povzročilo težave mnogim tekmovalcem. Kljub temu je bil Janko Kobentar III. in je prejel zasluženo nagrado v višini 30.000 starih dinarjev.

Uspeh Kobentarja je zelo lep posebno še, ker je tekmoval na viličarju, za katerega ni imel potrebne vaje.
Niko Bernard



Brame in ingoti, ki čakajo, da jih stisnejo valji bluminga



Izvolili smo nove samoupravne

V sredo, 27. aprila so bila v vseh delovnih enotah železarne odprta volišča. Na 32 voliščih so naši sodelavci glasovali za kandidate, ki nas bodo v prihodnji mandatni dobi zastopali v organih delavskega samoupravljanja.

Volilna komisija pri delavskem svetu železarne je na dan volitev bila nastanjena v delavskem domu pri Jelenju. Člani volilne komisije so imeli dovolj dela, saj so morali sproti zasledovati potek volitev, občasno pa so na voliščih volilnim odborom svetovali, da so svoje naloge lahko nemoteno oprav-

ljali.

Najprej so z volitvami zaključili v delovni enoti RO. Volilni komisiji so že ob 7.20 uri sporočili, da so svojo volilno dolžnost že opravili, ob 11. uri pa so z glasovanjem zaključili tudi v elektrodelavnici. Na vseh ostalih voliščih so volitve trajale do 16. ure, tako da so svoje glasove oddali lahko tudi sodelavci, ki delajo na popoldanski izmeni.

V zgodnjih jutranjih urah smo obiskali tudi volišče v valjarni Bela. Ob 6.30 uri zjutraj je volilo že 115 volivcev, v volilnem imeniku pa so imeli vpi-

sanih blizu 180 volivcev.

Izvoljenim članom delavskih svetov smo zaupali razne naloge. V mandatni dobi bodo morali posvetiti vso pozornost rekonstrukciji, izpolnjevanju občinskega programa v delovnih enotah itd., nagrajevanju po delu, prehodu na skrajšani delovni čas in še mnogim drugim vprašanjem, ki so še odprta in jih bo treba rešiti.

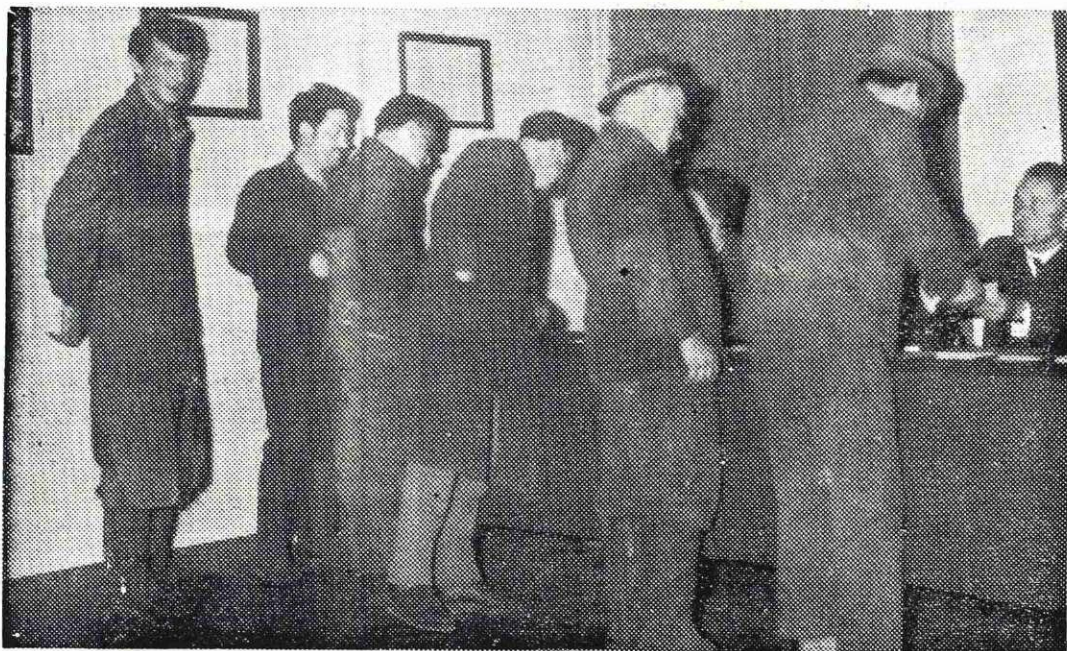
O rezultatih volitev bomo obširneje poročali v prihodnji številki Železarnja in bralce seznanili tudi z izvoljenimi člani organov delavskega samoupravljanja v železarni. -or



Pred voliščem upravnih služb



Tudi plavžar



Volišče v hladni valjarni in žičarni



Na volišču v mehanični delavnici



Prvi so volili



32. nadaljevanje

Peter: To mi je sedaj jasno. Zadnjič sem slučajno bral v nekem vašem prospektu, da izdelujete tudi varilno žico za plamensko varjenje.

Oče: Pri nas sta udomačena izraza avtogensko varjenje in varilna elektroda, ki pa po tehničnem izrazoslovju nista pravilna. Pravilen izraz za golo elektrodo je varilna žica za plamensko — ne avtogensko varjenje.

Peter: Kako pa izdelujete elektrode za električno varjenje?

Oče: Za ta način varjenja je pravzaprav pravilen izraz električno obločno varjenje. Pri tem postopku pridemo do žice na enak način kot pri žicah za plamensko varjenje, le jeklo ima drugačno kemično sestavo. Žico najprej razrežejo na predpisano dolžino, potem pa jo spustijo skozi poseben stroj, ki nanese okoli žice prevleko iz mase, katere odgovarja vrsti elektrode. Zato jih imenujemo oplasčene elektrode za električno obločno varjenje. To maso za oplasčenje morajo posebej pripraviti in ima njena sestava vpliv na kakovost izde-

lane elektrode. Pred odpremo naročnikom še preizkusijo njihovo kakovost in ugotovijo, če pri varjenju odgovarjajo zahtevam, predpisanim za posamezne vrste elektrode. Kajti kljub različnim nazivom elektrod za električno obločno varjenje, ki jih proizvajajo različne tovarne, morajo le-te imeti enake lastnosti, ki so določene s posebnimi tehničnimi predpisi. S tem lahko najin današnji razgovor zaključiva.

25. PROIZVODNJA ŽEBLJEV

Peter: Za svoje pripovedovanje si izbral naslov: »Železna ruda in žebliji«. Kdaj mi boš povedal kaj o žebliji?

Oče: Približujeva se zadnjemu delu najinih razgovorov in proizvodnjo žebeljev ali žičnikov, kot jim tudi pravimo, sem prihranil za zadnji razgovor o proizvodnji različnih železarskih izdelkov, ki ji je osnova valjani material. Današnji razgovor bova torej posvetila proizvodnji žebeljev.

Peter: Najbrž se ne motim, če sklepam na podlagi tega, kar sem do sedaj slišal, da tudi za izdelavo

žebeljev uporabljate hladno vlečeno žico?

Oče: Res je, za žebelje uporabljamo hladno vlečeno žico različnih dimenzij z ozirom na velikost žebeljev, ki jih želimo proizvajati. Vendar ta žica mora biti kot pravimo »mehka« z nizkim odstotkom ogljika v kemični sestavi, ker sicer bi bili žebliji pretrdi. Sam potek proizvodnje je tak, da na žebeljskih strojih razrežemo žico na odgovarjajočo dolžino, ki odgovarja velikosti žebelja, istočasno pa napravi stroj na eni strani glavico in na drugi strani konico. S tem je žebelj izdelan in pade iz stroja v poseben zaboj. Ker je treba napraviti glavico z udarcem, spremlja proizvodnjo žebeljev zelo močno in značilno ropotanje, ki je še toliko večje, ker obratuje v istem prostoru običajno več takšnih strojev naenkrat. Ko so žebliji izdelani, jih odpremo v čistilnico, kjer se v jeklenih bobnih vrtijo skupaj z žaganjem in se tako očistijo. Nato jih je treba po dimenzijah zaviti v kartonske zavitke ter odpremiti naročnikom. S tem lahko tudi zaključiva najino današnje kramljanje o žebliji.

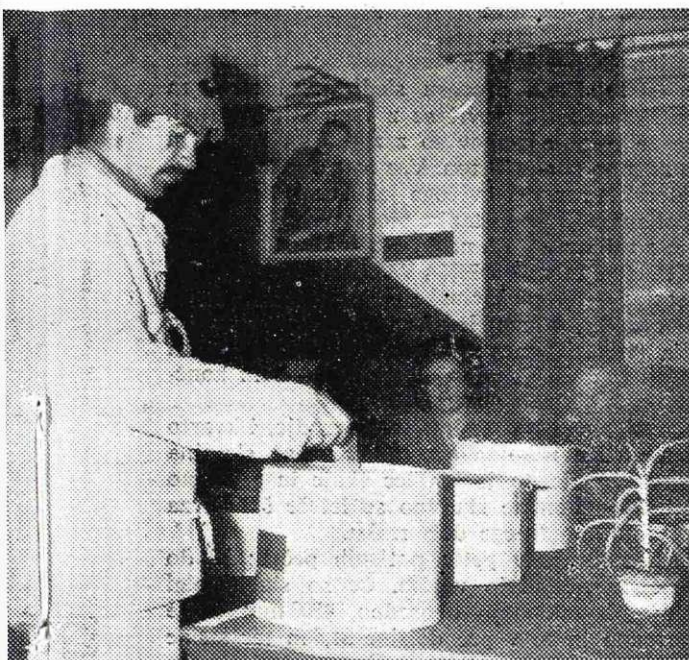
26. LIVARNA

Peter: Če se prav spominjam, včeraj omenil, da sva z žebelji ključila najin pogovor o vaši proizvodnji železarske industrije tega sklepa, da še je mislil čati, temveč da mi naš še povedati.

Oče: Danes se bova ustavila v livarni, to je obrat, v kateri izdelajo razne vrste oditkov iz litine, jekla in barvaških kovin. Livarne ni nujno, da se nahajajo samo v železarnah. Pogosto srečamo tudi v sklopu tovarne, ki proizvajajo različne druge proizvode kot so oprema za elektrarne, lokomotive, avtomobile, razno strojno opremo in podobno.

Peter: Najprej te prosim, da sploh poveš, kaj so to odlični zakaj jih proizvajamo?

Oče: Pri industrijski proizvodnji najrazličnejših izdelkov potrebujemo pogosto manjše in večje ter dele takšnih oblik, ki jih moremo izvaljati v valjarni. Takšnem primeru lahko te deli niso prav posebno veliki, izde-



tudi plavžarji so volili



rvič so volili tudi v valjarni Bela

MIHA KLINAR ČAS NA BREZCESTJU I. del RAZMAJANI TEMELJI

2. nadaljevanje

Toda Bregar ni sam, ki ga je današnji dan zamoril. Tudi nekatere druge ljudi tlačijo skrbi, čeprav so popolnoma drugačne narave. Za nekim oknom, mimo katerega valovi baklada kakor ognjena reka, leži ob neprižgani luči in napol izpraznjeni steklenici konjaka tehnični urednik Pavel. Po stropu in steni plešejo odsviti bakel, toda pred njegovimi očmi lebdi papir, ki ga je že dopoldan, ko ga je prejel, zmečkal in ga od jeze porinil v žep, a se mu je vtisnil v spomin, tako da ga ima že ves dan pred očmi. Poziv je. Poziv, s katerim se mora v ponedeljek, 31. marca, zglasiti na sodišču zaradi lažne menice, ki jo je dal skoraj osemdesetletnemu trgovcu Ponikvarju.

»Prekleti starec...« ga že ves dan preklinja, kakor da je trgovec hotel preslepiti njega in ne on trgovca. Kaj je kramarskemu skopu tistih nekaj tisočakov, ki si jih je pred dvema letoma sposodil od njega? Sicer pa je stari norec sam kriv, da je naplahtal prav njega. Vselej, kadar ga je stari Ponikvar srečal, ga je ustavil in mu začel pripovedovati vselej isto pesem, kako je spoštoval njegovo rodbino in kako jo še vedno spoštuje, zlasti njegovega blagopokojnega starega očeta, ki je preminil kmalu potem, ko so zgradili karavanški predor in v prisotnosti nadvojvode, takratnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, dali v promet železnico Jesenice—Trst.

»Še zdaj ga vidim, kakor da je bilo včeraj, kako se je rokoval s prestolonaslednikom. Kdo bi si mislil, da bo že čez dober mesec umrl? No, tudi prestolonasledniku je usoda že štela leta. Ko so ga ubili v Sarajevu, sem se ga spomnil, kako se je rokoval in se nekaj časa pogovarjal z vašim gospodom dedom, gospod Pavel.«

Tako mu je bogvekolikokrat govoril trgovec, star kot Metuzalem. In ker je vselej pel slavo njegovi rodbini, zakaj bi potem ne izrabil starčeve prijaznosti in ga napumpal za kakih deset tisočakov, ki jih je potreboval za Saro. Starec mu jih bo prav gotovo dal in si morda celo štel v čast, da mu jih je smel posoditi. Toda, ko mu je rekel, je starca skoro kap.

»Deset tisočakov? To je celo premoženje,« se je starec zresnil in jih dal šele, ko je podpisal, da mu bo denar vrnil z dvajset odstotnimi obrestmi.

Res, deset tisočakov ni malo. Zanje bi moral hoditi v tovarno skoro celih pet mesecev. Pavlova plača ni posebno velika. Mnogi delavci, zlasti mar-

tinarji in valjavci, zaslužijo precej več kakor on ali kak drug tehnik. Celo nekateri mladi inženirji so pod martinarskimi in valjavskimi plačami. Delničarji ne razmetavajo denarja mladim inženirjem in tehnikom, kakor bi človek sodil po zasluških nekaterih delavcev, o katerih so časopisi tako radi pisali kot o najboljših zasluških v državi in po kateri so mladi inženirji in tehniki mislili, da bodo potem njihovi zasluški najmanj za polovico višji, a so bili ob sprejemu v tovarno razočarani, ko jim je direktor dal vedeti, da bodo zaslužili mnogo manj, kakor so pričakovali.

Najprej dokažite, da ste vredni zaupanja gospodov delničarjev! Napredovali boste po vaših delovnih prizadevanjih in zmožnostih.

A napredovati do višjega zaslužka je bilo težko. On je že zdavnaj izgubil vsako upanje, da mu bodo kdaj plačevali kaj več, kakor mu plačujejo že nekaj let. In naposled mu je bilo to presneto malo mar. Ko je dobil plačo, je poravnal del dolgov, ki jih je napravil vsak mesec, a drugo je pognal že v prvih desetih dneh in potem zopet delal nove in nove dolgove. Toda ti niso nikoli presegali višine njegove mesečne plače vse do dne, ko je v blejski kazini spoznal Saro.

Njeni vranje črni lasje in lepe, toplorjave nežne oči, njena čudovita postava, lepe noge, boki, pas; prsi, vsa, taka, kakor je bila v svoji večerni obleki z globokim dekoltejem, je vzbudila njegovo pozornost, da ga je obšla želja, da bi jo spoznal, obenem pa se je zavedel, da ni najboljše oblečen in da je bolj podoben kakemu bohému kakor človeku, vrednemu njene družbe. Ni vedel, da bo Sari prav zaradi tega ugajal, ker je bil drugačen kakor moški njeni družbi, ki so bili, kakor da bi jih poslali naravnost iz kakega pariškega modnega salona. Zato se je začudil, ker ga ni zavrnila, ko jo je prosil za ples, a še bolj, ko jo je po četrtem plesu vprašal, če bi se lahko še kdaj videla. »Lahko že jutri,« je rekla, potem pa povedala, da bo vse poletje na Bledu.

Tako se je začelo. Ne ve, ali se je v resnici zaljubil vanjo, ali je bila samo želja, da bi se je polastil, kakor bi se moški rad polastil sleherne lepe ženske, ki mu prekriža pot. Ko pa je zvedel, da je edinka znanega zagrebškega bankirja in industrialca, se je v njem prebudila kri prednikov in je nemudoma začutil, da bi ne bil nič slabši in manj sposoben denarnik in industrialc, kakor je bil njegov praded Carl Lambert, ali kakor je še danes bratranec Josef, potomec tiste, še vedno bogate veje njegove rodbine, ki jo napaja in hrani kapital največje ljubljanske banke.

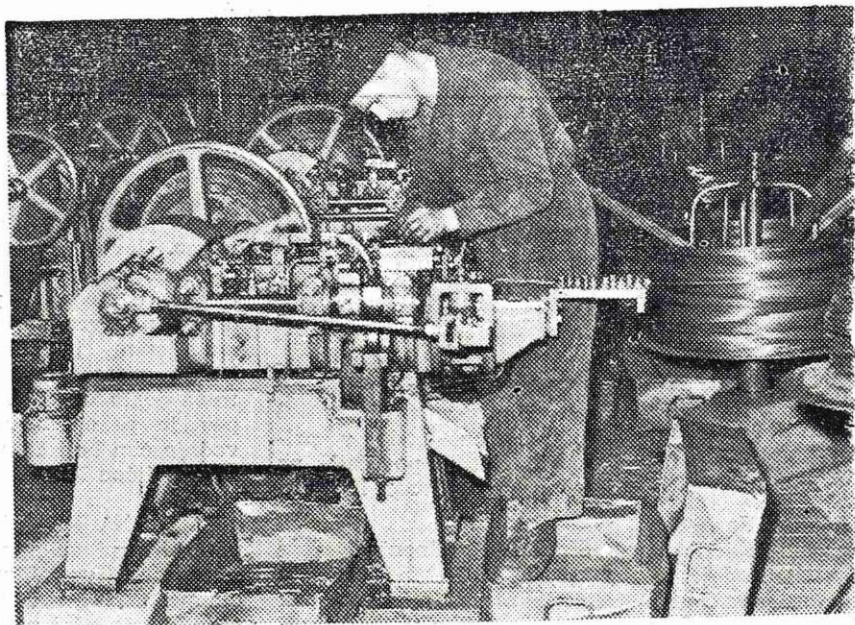
Prav tak ali še sposobnejši bi lahko bil, si je takrat rekel in začutil, da bi se potem njegovo življenje temeljito spremenilo. Nič več bi v svojem življenju ne videl nesmisla in vsečnosti, kako ga preživijo. Ne uganjal bi več norčij po raznih veselnicah in se družil z ljudmi, ki jih ljudje, ki s svojim bogastvom in ugledom merijo usodo drugim, gledajo zviška in jim le kdaj pa kdaj privoščijo milosten nasmeh.

av spominjam, si
sva z žebli za-
govor o valjanih
sko industrije. Iz
še se misliš koni-
i inš še kaj za

bova ustavila pri
it, v katerem od-
odlitkov iz sive
rvasih kovin. Za
da se nahajajo
ah. Pogosto jih
klopu tovarn, ki
e druge proizvo-
na za električne
ive, avtomobile,
emo in podobno.

te prosim, da mi
so to odlitki in
amo?

rijski proizvodnji
elkov potrebuje-
je in večje kose
oblik, ki jih ne
v valjarnah. V
lahko te dele, če
veliki, izdelamo



Stroj za izdelovanje žeblijev

iz valjanega materiala tako, da ga strojno obdelamo v hladnem stanju s struženjem ali podobnimi po-

stopki. Lahko jih tudi iz valjanega materiala izkujemo v vročem stanju, tako da dobi zahtevano obliko

in če je potrebno, še naknadno strojno obdelamo. Tretja možnost je ta, da izdelamo iz peska kalup, ki ima takšno obliko kot jo mora imeti izdelek in vanj vlijemo raztaljeno kovino ter tako dobimo odlitek. Vendar so razne mehanske vrednosti, o katerih sva že govorila, izdelkov, ki jih odlijemo, slabše, kot izdelkov, ki jih proizvedemo iz valjanega materiala s strojno obdelavo ali kovanjem. Zato bomo uporabljali odlitke takrat, kadar to predpisi z ozirom na mehanske vrednosti dovoljujejo. Seveda pa lahko mehanske vrednosti odlitkov z odgovarjajočo toplotno obdelavo nekoliko izboljšamo. Končno lahko odlitke po potrebi, če njihove mere niso zadosti natančne ali če površina ne odgovarja, prav tako kot kovaške izdelke tudi strojno obdelamo s struženjem in podobnimi postopki.

Peter: Prej si govoril o odlitkih iz sive litine, jekla in barvastih kovin. Ali mi lahko poveš kaj tudi o tem?

Oče: Ko sva govorila o proizvodnji grodlja v plavžu, sem ti povedal, da imamo dve glavni vrsti:

belega in sivega. Beli grodelj uporabljamo za nadaljnjo predelavo v jeklo, sivega, ki je nekoliko mehkejši kot beli in ima drugačno kemično sestavo, pa v livarnah sive litine za proizvodnjo odlitkov. Poleg tega lahko uporabljamo za izdelavo odlitkov tudi jeklo in različne barvaste kovine ter njihove zlitine. Za barvaste kovine najbrž veš, da štejemo med nje baker, cink, svinec in podobno. Vendar v livarstvu pridejo predvsem v poštev zlitine barvastih kovin in sicer bron, ki se sestoji iz bakra ter kositra in medenina, katere sestavna dela sta baker in cink.

Peter: Dovoli, da te vprašam še nekaj, kar bi sicer verjetno moral vprašati takrat, ko sva govorila o proizvodnji grodlja, vendar sem se šele zdaj spomnil. Zakaj imenujete beli in sivi grodelj?

Oče: Styar ni zapletena. Če udariš po kosu belega ali sivega grodlja s kladivom, se bosta zaradi svoje krhkosti, ki je sicer pri belem grodlju večja kot pri sivem, razletela na več kosov. Na prelomu boš videl, da je beli grodelj srebrno bele, sivi pa sive barve. Od tod tudi njuno ime.

Metalurška industrija sovjetske Ukrajine

Od 12 SM peči jih ima 8 zmogljivost po 250 t in 4 po 500 t. Eden glavnih ukrepov za povečanje proizvodnje SM peči je bilo uvajanje kisika v plamen in kopel. V plamen dodajajo kisik po dveh ceveh, premeta 25 mm z naklonom 12°. Poraba kisika je v prvem polletju 1965 znašala 48 m³ na tone jekla. Pri dodajanju kisika v plamen (obogatitev zraka 25 %) se je povečala proizvodnja za 20 % in pri prepihovanju kopeli s kisikom za 6 %.

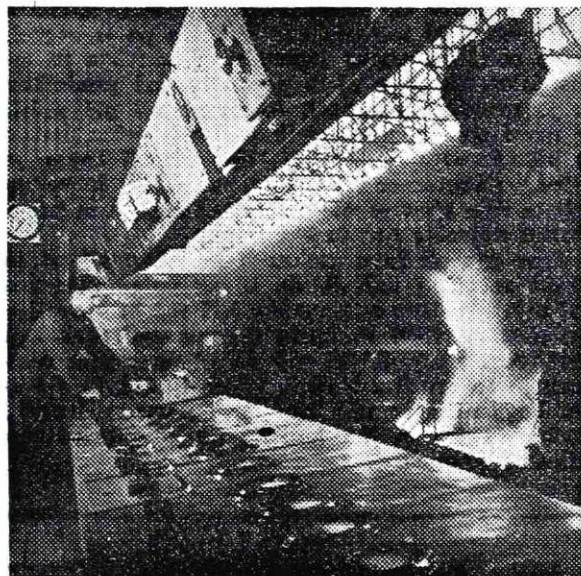
Od leta 1959 uporabljajo v martinarni hladen prirodni plin, pri čemer je narasla proizvodnja za 3 %. Uvedba gorilcev skozi obok za dopolnilno ogrevanje kopeli, je zmanjšala čas trajanja šarže za 40 minut, proizvodnja pa se je istočasno povečala za 9,2 %, poraba goriva pa zmanjšala za 9,8 %.

Piše: Inž. Janez Bidovec

Peči zakladajo z dvema strojema; istočasno so povečali prostornino kerit od 1,25 na 1,75 m³. Zaradi izredno kratkega trajanja šarže so na delovnem podestu uredili hitri laboratorij za določanje ogljika in mangana. Na ta način mojster zve že čez 2 — 3 minute rezultat analize in lahko ukrepa.

Posebno mesto v martinarni ima peč št. 5, ki pri zmogljivosti 250 ton proizvede letno skoraj 400.000 ton. De dosega take uspehe ima naslednje pogoje.

- izbran vložek, to je težko reno,
- grodelj iz mikserja,
- vedno dovolj kisika,
- zakladajo 25 % starega železa in 75 % grodlja,
- posada je izbrana,



Pločevinska valjarna

— iz dispečerskega centra martinarne jo spremljajo s televizijo.

Šarža traja povprečno 3 do 4 ure; imajo tudi svetovni rekord trajanja šarže in sicer 2 uri 17 minut.

Na koncu še nekaj tehnično-ekonomskih pokazateljev martinarne za časovno obdobje 1958—1965.

	1958	1960	1962	1965
Proizvodnja jekla (%)	100	109,4	130,3	160,4
srednji čas trajanja šarže (povprečno za 500 in 250 tonske peči — v urah)	8,24	7,91	7,91	6,90
	(V. peč 3 do 4 ure)			

proizvodnost (v %) — za:

srednje peči	100	111,5	126,9	131
velike peči	100	111	115	122
proizvodnja jekla (v tonah) na m² površine v 24 urah:				
srednje peči	8,95	10,02	11,26	12,50
velike peči	9,98	10,94	12,01	13,1
izmeček (%)	1,0	0,7	0,57	0,40
poraba kokil v kg/t				15—17

5. SLABING PROGA

Slabing 1100 mm podjetja »Zaporožstalj« je prvo sovjetsko dcma izdelano ogrodje z letno zmogljivostjo 4 milijone ton. Izdelal ga je Novo Kramatorski zavod leta 1937, po vojni pa je bilo že večkrat rekonstruirano. Pri tem so morali upoštevati naslednje naloge:

- povečati možnost valjanja bram, težkih do 20 ton, na slabe, težke do 7,5 tone, namesto prejšnjih 14 tonskih bram;
- povečati zmogljivost ogrevnih peči;
- hitrejšo oskrbovanje proge z bloki in
- modernizirati ogrodja s horizontalnimi in vertikalnimi valji.

Za ogrevanje imajo 11 skupin peči s po 4 komorami ali skupaj 44 komor. V vsako komoro založijo 5 do 6 bram, odvisno od tipa bloka. Zmogljivost ene skupine je 430.000 ton na leto. Peči so regenerativnega tipa z mokrim odstranjevanjem škaje. Ogrevajo z mešanico plavžnega in koksarniškega plina, ki ji individualno dodajajo še naravni plin.

Zakladajo 90 % vročega in 10 % hladnega vložka. Remont peči opravijo na 15 mesecev, pokrovov na 22 mesecev, regeneratorev pa na 45 mesecev.

Proga ima horizontalno ogrodje s premerom valjev 1100 mm in delovno dolžino 2000 mm ter vertikalno ogrodje s premerom valjev 680 mm in delovno dolžino 1050 mm. Zgornji valj lahko maksimalno dvignejo za 975 mm s hitrostjo 145 mm na sekundo. Pogon horizontalnih valjev je individualen z motorjem po 5000 KM in z možnostjo regulacije

v območju 0—50—100 obratov v minuti.

Dimenzije izvaljanih slabov:

debelina 90—200 mm

širina 730—1520 mm

dolžina 4200—4700 mm

Po tehnološkem procesu sledi progi stroj za avtogensko čiščenje površine z vseh štirih strani. Škarje za rezanje slabov so z zgornjim rezom in imajo rezalno silo 2000 ton. Vse slabe, razen transformatorskega in nerjavečega jekla, zakladajo vroče v potisne peči konti tanke pločevine. Trafo jekla brusijo z rafama stroji, nerjaveča jekla pa stružijo.

6. KONTI PLOČEVINSKA VALJARNA »1680« mm

V sestav konti pločevinske valjarne spada 11 delovnih ogrodij, končni lomilec škaje, 3 vertikalna ogrodja (edgerji) in več pomožnih naprav. Proga se sestoji iz dveh skupin — pripravljalne in končne.

Pripravljalna skupina ima duo ogrodje, 4 kvarto ogrodja in 3 vertikalna ogrodja. Končna skupina ima duo ogrodje, to je lomilec škaje in 6 kvarto ogrodij. Pred končno skupino so leteče škarje za obrezovanje sprednjega dela traku.

Slabe ogrevajo v petih potisnih pečeh; 70 do 75 % slabov zakladajo vročih. Če so slabi dolgi 2250 mm, jih zakladajo dvoredno, 4500 mm dolge pa enoredno in to v peč dolžine 31,5 m ter širine 5,2 m. Peči so rekuperativnega tipa s spodnjim in zgornjim ogrevanjem. Temperature ogrevanja so zelo visoke, zato je tudi problem naraščanja tlaka v izenačevalni coni precejšen.

Izvaljani trakovi se navijajo v kolobarje pri določeni temperaturi. Vse kvalitete, ki jih je treba pred navijanjem hladiti, potujejo skozi vodno prho, dolgo 30 m.

Vso pločevino trdnosti pod 60 kp/mm² ali debeline do 4 mm lahko razrežejo na plošče v hladnem stanju. Za ta postopek imajo napravo za odvijanje kolobarja, kvarto ravnalno ogrodje in leteče škarje.

Od letne proizvodnje 2.930.000 ton tanke pločevine gre v hladno valjarno 60 %, za cevi 7 %, v oblikovalnico gnetnih profilov 8 % in kot končni izdelek 25 %. Končnih izdelkov prodajo približno 1/3 kot pločevino, ostalo pa v kolobarjih.

Za obrat cevarne in hladno oblikovanih profilov razrezujejo trakove vzdolžno na dveh napravah. Možnost rezanja je do debeline 7 mm in širine 1500 mm. Letno razrežejo po dolžini 300.000 ton materiala.

7. HLADNA VALJARNA

Hladna valjarna je začela obratovati leta 1938. Danes obsega:

- 3 konti lužilne linije,
- štiriogrodno kvarto konti progo »1680« mm z zmogljivostjo 120 ton na uro,
- reverzirno kvarto ogrodje »1680« mm s proizvodnjo 15 ton na uro,
- reverzirno kvarto ogrodje »1200« mm s 26 tonami proizvodnje na uro,
- širilno ogrodje »2180« mm.

ŽELEZARSKI GLOBUS

AVSTRALIJA — Na zahodni avstralski obali, v bližini rudnika železne rude Mount Gibson, bodo zgradili novo napravo za proizvodnjo peletov, za katero bodo porabili 20 milijonov dolarjev. Potrebna finančna sredstva bosta investirali dve japonski rudarski družbi.

BRAZILIJA — V Santosu, brazilska zvezna država San Paulo, bo železarska družba »Cosipa« zgradila nov plavž, ki bo največji na južnoameriški celini. Imel bo premer talilnika 8,5 m ter bo lahko proizvajal okoli 2.000 ton grodlja dnevno. Preskrboval bo z raztaljenim grodljem

kisikovo jeklaro z dvema 85 tonskima LD konvertorjema.

FRANCIJA — V veliki francoski železarni v Dunkerque ob Atlantski obali bodo zgradili nov plavž, ki bo že tretji v tej železarni. S tem bodo omogočili povečanje proizvodnje surovega jekla v kisikovih konvertorjih od sedanjih 1,5 na 3 milijone ton letno.

ITALIJA. Italijanska družba Montecatini je zgradila ob Tirenskem morju v bližini svojih rudnikov pirita napravo za proizvodnjo peletov iz piritnih odgorkov, ki nastanejo po oksidaciji

pirita za potrebe proizvodnje žveplene kisline. Proizvedene pelete so za preizkušnjo dobavili dvema železarnama v Franciji in Španiji, kjer so z njihovo uporabo kot del vsipa za plavže dosegli zelo dobre rezultate. Letno nakopljejo v rudnikih te družbe približno 1,5 milijona ton pirita, katerega odgorke bodo v prihodnje z uspehom uporabljali v obliki peletov v plavžih.

JAPONSKA — Japonska povečanje v zadnjih letih iz leta v leto obseg prodaje izdelkov lastne železarske industrije LR Kitajski. V letu 1963 so dobavili samo 47.000 ton, v letu 1964 165.000 in v preteklem letu že 280.000 ton. Za letos pričakujejo, da bodo prodajo še povečali, čeprav so pri tem določene politične težave, ker nekatere

državam to japonsko trgovanje z LR Kitajsko ni najbolj všeč.

KANADA — Tudi Kanada postopno povečuje kapacitete za proizvodnjo peletov. Sedanje napravo za proizvodnjo peletov na Labradorju, ki pripada družbi »Carol Pelet Co.« in ima letno proizvodno zmogljivost 3 milijone ton, bodo v prihodnjih letih povečali na končno zmogljivost 10 milijonov ton.

ŠVEDSKA. Znani švedski podjetji ASEA in SKF sta skupno razvili nov postopek s katerim lahko dosežejo nadaljnje izboljšanje čistosti jekla, proizvedenega v električni peči. V železarni družbe SKF v Heleforsu že obratuje takšna naprava, ki jo sestavljajo 30 tonska obločna električna peč, naprava za vakuumira-

nje ter induktivno mešanje tekočega jekla, ki je bilo v električni peči raztaljeno in potem prelito v posebno ponovco. Novost pri tem je tudi patentiran postopek, s katerim namestijo ponovčni drog v ponovco, napolnjeno z raztaljenim jeklom, potem, ko je proces končan in je treba jeklo odliti. Ta postopek je primeren za proizvodnjo čim bolj čistega jekla za kroglične ležaje.

ZAHODNA NEMCIJA — V jeklo livarni zahodnonemške železarne »Gusstahlwerk Bochumer Verein« v Bochumu so odlili do zdaj največji odlitek, ki je v notranjosti votel. Tehtal je 183 ton in ga bodo uporabili za del temelja velike hidravlične kovaške stiskalnice. Pri kalupiranju so vložili skupno 78 jeder.

Mladi plavžarji na obisku v Hrastniku

V preteklem tednu so člani osnovne organizacije ZMS plavž obiskali rudarje in steklarje v Hrastniku. Kljub slabemu vremenu so bili že med vožnjo v Hrastnik prijetno razpoloženi.

Z železniške postaje v Hrastniku do rudnika so se peljali s kombijem, pred upravnim poslopjem rudnika Hrastnik pa jih je pozdravil upravnik in jim najprej pokazal notranjost upravnega poslopja, nato pa so odšli k vhodu v rudnik. Preoblečeni v rudarske obleke s čeladami in svetilkami so vstopili v dvigalo ter se spustili v kraljestvo »knapov«. Vodiči so jim najprej povedali, kakšen je postopek dela v globini 120 m pod zemljo, nato pa so odšli naprej. Kmalu so se lahko prepričali, pod kako težkimi pogoji delajo rudarji. Zrak je bil vedno slabši. Prav med obiskom v jami so začeli z miniranjem, tako da so mladi plavžarji z dokaj čudnimi občutki nadaljevali pot. Rudarjev miniranje ni motilo, saj so se veselo pogovarjali in tlačili tobak v usta. Spet smo se začeli spuščati v globino, nato pa smo prispeli 350 m pod površje zemlje. Tu smo videli električno železnico, ki sproti odvažajo znojem nakopan premog k dvigalu, od tam pa na površje zemlje.

Po vrnitvi iz jame smo se spet ustavili pred upravnim poslopjem. Tam nas je že čakal predsednik mladinskega komiteja iz Hrastnika in nam predlagal, da si po kosilu ogledamo še steklarno, kjer dela veliko mladih ljudi.

Po kosilu, ki nam ga je priredil kolektiv rudnika

Hrastnik, smo se s kombijem odpeljali v Steklarno. Srečanje z mladimi steklarji je bilo nepozabno. Z zanimanjem smo si ogledali postopek izdelave stekla, prijetno pa smo bili presenečeni tudi nad enotnostjo mladega kolektiva, ki pa je pri izdelavi stekla tudi potrebna. Žal nam je bilo, ker že prej nismo vzpostavili tesnejših stikov z njimi. Z lepimi in nepozabnimi vtisi ob našem prvem obisku v rudniku in steklarni Hrastnik smo se vrnili na Jesenice. Hvaležni smo upravi rudnika, ki je omogočila, da smo lahko spoznali delo rudarjev, še posebej pa smo bili prijetno iznenadeni nad toplim in pristrčnim sprejemom, izlet pa nam bo ostal v prijetnem in trajnem spominu.

Janko Guzelj



Mladi plavžarji pred vstopom v jamo

ČLOVEK IN DELO

Počitek in skrajšani delovni čas

Človek se utruja pri svojem delu, posebno, če je pretežno in dolgotrajno. S fiziološkega vidika si razlagamo utrujenost kot stanje zmanjšane delovne sposobnosti in je posledica različnih biokemičnih in fizikalno-kemičnih sprememb v mišičnem in živčnem tkivu. Javlja se v lahki, srednji ali težki obliki kot prvi obrambni znak, da je v telesu nekaj narobe. Splošna in pogosta utrujenost pripelje lahko do različnih bolezni.

Telesno in duševno utrujenost povzročajo podobni fiziološki procesi. Pri obeh pride predvsem do motenj v možganskem delovanju, ki se javljajo z manjšim delovnim učinkom, z nepotrebnimi gibi, s številnejšimi napakami in nezgodami pri delu ter s samohotnimi odmori.

Psihološko pa se kaže utrujenost z občutkom neugodnosti, mlahavosti, neprijetnosti, včasih celo izčrpanosti, ki ga povzroči delo in ki sili delavca, da z delom preneha ali da vsaj spremeni. Stalna utrujenost manjša veselje do dela, po-

gosto tudi povsem spremeni delavčev odnos do njega. Utrujen delavec se slabše prilagaja novim nalogam in slabše vključuje v delovno grupo, postane razdražljiv in čustveno nesiguren.

Proti utrujenosti se lahko borimo le tako, da jo preprečujemo z odmori, počitkom, z boljšo organizacijo in mehanizacijo dela in z ugotovitvijo delovnega okolja.

Počitek je prekinitev ali sprememba delovne aktivnosti, ki v različnih delovnih organizacijah različno traja, (razen predpisanega odmora za topli obrok).

Znano je, da se delavec opomore, če počiva med težkim fizičnim delom, v prvih petih minutah za 75% in da večina znakov utrujenosti izgine v prvih minutah počitka, če je le-ta primerno pripravljen. Priporočljivo je krajše zadrževanje na svežem zraku, žene in starejši delavci naj bi lahko prebili nekaj minut počitka v polležečem ali ležečem stanju, kar ne bi bil samo akt odmora sorazmerno malo

humanizacije dela, ampak tudi ukrep za večjo storilnost. S podaljševanjem odmora sorazmerno malo pridobimo na zmogljivosti in storilnosti, zato je bolj smotno dopustiti več krajših odmorov kot manj daljših. Vsekar pa ne smejo biti prekratki. Odvisni so od dela. Važno je tudi kdaj damo odmor. Iz prakse vemo, da si delavec tem hitreje opomore, čim krajša je faza utrujenosti. Zato ni ekonomično, zahtevati od proizvajalca, da dela do konca svojih moči.

Z uvedbo 42-urnega delovnika se bo pojavilo vprašanje, kako vpeljati tedenski počitek. Ali tako, da zmanjšamo število delovnih ur ob nespremenjenem številu delovnih dni v tednu, ali pa tako, da zmanjšamo število delovnih dni v tednu ob nezmanjšanem ali celo povečanem številu delovnih ur na dan.

Raziskave o gibanju storilnosti, zmogljivosti in utrujenosti delavcev v nekaterih gospodarskih organizacijah so pokazale, da bo pri is-



PA BREZ ZAMERE

V zadnji številki »Železarja« smo objavili prispevek z enakim naslovom, v katerem avtor opozarja na smeti in odpadke v ulici J. Finžgarja. Stanovalci bližnjih blokov so nam sporočili, da smeti in odpadke odlagajo lastniki privatnih hiš, medtem ko imajo oni na razpolago ustrezne posode, ki jih odvažajo Komunalno podjetje. Kljub temu, da sami ne odlagajo smeti, pa so že večkrat posredovali pri Komunalnem podjetju, naj zadevo uredi. Odgovorili so jim, da mora ustrezen nalog izdati občina. Žal naloga še ni in smeti so še vedno tam, kjer so bile in vedno več jih je. Ali bomo še dolgo čakali, da bodo odpadke in smeti odstranili, morda tako dolgo, da bo prišlo do epidemije, saj je tako smetišče prav gotovo leglo za razvoj bolezenskih klic, da o izgledu oziroma vtisu, ki ga tako smetišče napravi na mimoidoče, ne govorimo. Stanovalci bližnjih blokov tudi menijo, da bi na mestu, kjer je danes še smetišče, pozneje lahko uredili majhno otroško igrišče, saj ga na Javorniku ni in so otroci prepuščeni, da iščejo razvedrila vsak po svoje, kakor vedo in znajo.

Mesec narcis

Turistično društvo Planina pod Golico prireja vsako leto tradicionalno prireditev z naslovom »Mesec narcis«. V programu so vsako leto izleti v naravo, kulturne prireditve, predavanja, ob zaključku pa izvolijo tudi miss narcis. Program letošnje prireditve, ki jo organizira Turistično društvo Planina pod Golico in ne Turistično društvo Jesenice, kot smo objavili v zadnji številki, pa je naslednji:

1. maja ob 13.30 uri: Majski sprevid (od Jerce do Doma pod Golico); ob 14.15 uri: Otvoritveni pozdrav narcisnega meseca s programom in plesom.

2. maja: Izleti v naravo in od 14. do 20. ure domača zabava na plesni plošči.

7. maja ob 20. uri: »Izpod očaka Triglava« — v pesmi, plesu in sliki prikazane lepote Gorenjske (gostuje DPD Svoboda »Tone Čufar« Jesenice v Domu pod Golico).

8. maja od 11. do 13. ure: Kulturni program (gostuje osnovna šola »Tone Čufar« Jesenice); od 14. do 20. ure: V plesnem ritmu. 14. maja ob 20. uri: »Turizem v svet« — predavanje Milana Čučnika, DU Jesenice, v Domu pod Golico.

15. maja ob 15. uri: Volitev »Miss narcis«.

21. maja ob 20. uri: Drama Franca Klinarja »PLAVŽ« v režiji Cirila Vistra (gostuje PD Zatreznica).

22. maja: Izleti v naravo; od 14. do 20. ure narcisni ples.

29. maja ob 6. uri: Izlet na Golico s posebnimi dovoljenji (dovoljenja priskrbite pri pristojnih TNZ ali preko Turistične in podobne organizacije) in zaključek meseca narcis.

V primeru slabega vremena bo prireditev 1. in 15. maja preložena na naslednjo nedeljo.

kanju pravilne rešitve treba upoštevati predvsem fiziološke, psihološke in ekološke pogoje dela poleg tehnoloških in organizacijskih značilnosti delovnih procesov. Na vseh zdravju škodljivih delovnih mestih, pa naj bodo škodljivosti fizikalne, kemične, biološke ali psihološke narave, bo potrebno zmanjševati število ur na dan, nikakor pa jih večati na račun proste sobote, vsaj toliko časa, dokler škodljivosti ne bodo odstranjene. Ta zahteva pa ne velja za urejena in zdravju neškodljiva delovna mesta.

Prosta sobota skriva v se-

bi še en problem, ki je tudi pomemben, ni pa odločilen. Vsaka prekinitev dela povzroči prehodno zmanjšanje delovne spretnosti. Ponovno delo zahteva ponovno privajanje in prilaganje delu. To lahko zasledimo vsak dan v začetku dne (ogrevanje), po dvodnevni ali večdnevni prekinitvi, pa je ta problem še izrazitejši. Nekateri fiziologi trdijo na podlagi večletnih opazovanj in izkušenj, da podlajšani tedenski počitek ne veča splošne zmogljivosti, temveč jo celo nekoliko zmanjšuje, zlasti pa zmanjšuje veselje do dela.

dr. Jože Jensterle

Uspešna akcija minerjev

Akcijo, ki jo nameravam opisati so izvedli minerji I. bataljona Gorenjskega odreda na železniški postaji v Žirovnici v marcu ali aprilu 1944. leta. Takrat je četa partizanov pod stolom že prerasla v bataljon, ki je štel okrog 60 borcev. To so bili v glavnem borci iz okoliških krajev, med njimi pa je bilo tudi nekaj fantov iz okolice Škofje Loke in celo neki francoski državljani, ki je bil tudi dober rokoborec.

Življenje v bataljonu, ki je bil nastanjen v lovskih kočah pod Srednjim vrhom, je bilo zelo živahno. Podnevi so izvidnice varovale dohod do bataljona preko vrhov in opazovale premike sovražnikov v dolini. Tako je bila stalna zaseda z mitraljezom na Smokuškem vrhu, bataljon pa so varovale tudi straže, ki so bile oddaljene le nekaj sto metrov od taborišča. Na področju Begunjske ce na Bukovi peči je čez dan varoval bataljon težki mitraljez »fiat«, tako da neprijetno presenečenje skoraj ni bilo možno. Življenje v taborišču je potekalo mirno in veselo. Podnevi so imeli besedo komisariji, proti večeru pa so imeli pobudo komandirji, ki so organizirali razne akcije. Zelo aktivni so bili minerji, ki so se mudili zelo pogosto ob železniški progi in skrbeli, da ni nikoli zmanjkalo senzacij.

Nekoga dne so se štirje minerji dogovorili, da jo Nemcem še posebno zagodejo in sicer kar pri belem dnevu. Na piko so vzeli kretnice na železniški postaji v Žirovnici. Delo so si razdelili tako, da sta dva minerca opravila svojo nalogo na zgornjih, dva pa na spodnjih kretnicah. Najbolj nevarna je bila zgornja kretnica, ki je bila le nekaj deset metrov oddaljena od žandarmerije.

rijske postaje, na železniški postaji pa se je običajno zadrževala močnejša policijska patrulja.

Ko se je pričel spuščati mrak, sta se sredi življenja na cesti in tirih pojavila dva mlada fanta in se ustavila pri zgornji kretnici. Videla sta orožnika, ki se je onstran tirov sprehajal po vrtu poleg žandarmerije. Ne meneč se za orožnika, se je prvi približal kretnici, se nanjo vlegel in izkopal malo jamičo pod tiro, kamor je polagal mino. Drugi pa se je prihulil k zankrni živi meji, da bi zavaroval tovariša na progi, če bi imel orožnik slabe namene. K sreči pa orožnik ni bil oborožen, vendar Nemec ne bi bil Nemec, da ne bi nekaj ukrenil. Opazoval je človeka na tiru, nato pa stopil do ograje, ki je bila le nekaj metrov proč od železniških tirov in dejal: »Was machst du auf den Gleis?« — Kaj delaš na tiru? Partizani seveda niso imeli navede, da bi o takih zadevah razpravljali z Nemci, temveč so prepuščali besedo smodniku. Tokrat je bil bolj važen železniški tir kot pa neoborožen Nemec, zato tudi ni bilo odgovora. Človek na tiru se za orožnikovo vprašanje ni zmenil, pač pa je potegnil iz žepa vrstico, ki je bila na drugem koncu okrašena z netilko in jo lepo

mirno, kot da ga vse ostalo nič ne zanima, vložil v že vstavljeni eksploziv pod tiro. Orožniku le ni bilo vseeno, kaj se dogaja na tiru, zato se je razburil in zavpil: »Verfluchte teufel, was machts auf den Gleis?« V tem trenutku je miner vzel iz ust cigareto in jo gorečo pritisnil na vrstico, ki se je vžgala. Svoje delo je opravil in hitro se je moral umakniti, ker je vedel, da bo kmalu vroče. Oba partizana sta stekla preko vrtov do ceste in se skrila za parobek. Tudi Nemec je ugotovil, da nekaj ni v redu, zato je na vso moč stekel v orožniško postajo, ki je bila obdana z bunkerji. Močna eksplozija na tirih je že odjeknila in uničila kretnico. Nemci so začeli s strelskimi vajami skozi line bunkerjev, čeprav ni bilo pravega cilja. Tudi policaji so pritekli z železniške postaje in previdno napredovali v smeri, kjer je bila eksplozija. Niti do podvoza niso prišli, ko je za njihovim hrbtom zagrmela že druga eksplozija in spodnja kretnica je zletela v zrak. To je pomenilo, da sta tudi partizana na spodnjem delu železniške postaje uspešno opravila svoje delo. Doslej so bili nemški policaji vajeni pokanja le z ene strani, sedaj pa je zagrmelo tudi za njihovim hrbtom, zato so bili prepričani, da so obkoljeni. Jezni so bili na partizane, ker so prekršili njihovo taktiko. Njihove visoke zavesti v trenutku ni bilo več. Kakor bi trenil, so se vlegli na zemljo in začeli streljati levo in desno. Vsepovsod so videli

bandite, vodja patrulje pa je poslal pod nebo rdečo raketo. Kadar je bila v zraku rdeča raketa, so partizani vedeli, da je Nemce strah in kličejo sosede na pomoč. Štirje partizani — minerji so po uspešno opravljeni akciji na železniški postaji brezskrbno odšli preko polja do vasi Vrba, kjer so jih ljudje z veseljem sprejeli. Vedeli so, da so partizani spet enkrat Nemcem pošteno zagodili. Zagodli so jo prav tistim, ki so jih imeli še pred kratkim zbrane pred cerkvijo sv. Marka, da bi jih za-

radi sodelovanja z OF postrelili.

Naslednji dan so delavci, ki so se vozili z vlakom na delo v železarno, zamudili, ker so železničarji potrebovali precej časa, preden so popravili železniške tire. Nemce pa je jezilo najbolj to, da so morali ponovno priznati, da je v gozdovih in pri ljudeh, ki so bili z njimi sicer prijazni, sila, ki jim je bila vedno bolj nevarna. Kmalu so se lahko prepričali, da je bilo to tudi res.

Jaka

Velik uspeh mladih pevcev

Stočlanski mladinski zbor gimnazije v Sisku je v soboto vrnil obisk srednješkemu mladinskemu zboru, ki je gostoval v Sisku pred tremi tedni. Miadi gostje iz Siska so priredili v Čufarjevem gledališču koncert umetnih, borbenih in hrvaških narodnih pesmi. Dirigent prof. Stevo Rupčič, ki je na Jesenicah že gostoval z mešanim zborom RKUD »Vujo Banjanin« iz Siska, je eden najboljših v vsej državi.

Zahteven program, ki je obsegal v prvem delu dela Beethovna, Verdija in Bacha, v drugem Gobca, Gotovca, Koseta in Lukačiča ter v zadnjem narodne pesmi, so podali mladi pevci iz Siska naravnost mojstrsko in bili tudi deležni izrednega aplavza. Jeseničani, ki so dvorano polno napolnili, so mladim pevcem hvaležni za lep in nepozaben kulturni užitek. Uvodoma je nastopa-

joče pozdravil ravnatelj jeseniške gimnazije prof. Jože Šifrer, ob koncu pa so jim člani jeseniškega srednješkanskega zbora izročili šopke gorenjskih nageljnov.

Koncertu je sledil v delavskem domu mladinski ples, ki so se ga poleg gostov udeležili tudi pevke in pevci jeseniškega mladinskega zbora. V nedeljo so organizirali avtobusni izlet v Bohinj in prevoz z žičnico na Vogel. Polni najlepših vtisov s prvega gostovanja na Jesenicah so se gostje v nedeljo zvečer vrnil v Sisak. Izrazili so željo po rednem vsakoletnem izmenjavanju gostovanj jeseniškega mladinskega zbora v Sisku in obratno. Tako nadaljujejo tradicijo, ki sta jo že začela mešani zbor jeseniške Svobode in mešani zbor bivšega društva Želzarne Sisak RKUD »Vujo Banjanin«.

U. P.

Rožic ne bom trgala...

V »Želzarju« smo brali in tudi jeseniški radio je že poročal, da je tradicionalni mesec narcis pred nami. Turistično društvo pričakuje tudi letos velik obisk in se trudi, da bi privabilo čim več občudovalcev narcis. To je vse lepo in prav. Veliko vprašanje pa je, ali se bo Turistično društvo in vsi ostali, ki so poklicani, da varujejo z zakonom zaščiteno cvetje, med katerimi so tudi narcise, potrudili, da turisti ne bodo plenili in uničevali cvetja.

Potruditi se bo treba, da se ne bodo ponavljali žalostni primeri kot je naslednji. Zdelo se mi je, kot bi prisluhnil pripovedovanju o krutem okupatorjevem pokolu, ko sem poslušal ljubitelja narave, kaj je doživel letošnjo pomlad na sprehodu po Krmi. Srečal je moža in ženo, ki sta nagrabila in napolnila vsak svoj veliki nahrbtnik ter še večjo košaro teloha. Na vprašanje, kaj bosta počela z njim, sta povedala, da ga bosta prodajala na trgu v Ljubljani. Štiri grabežljive roke so torej v enem dnevu uničile na stotine lepih cvetov belega teloha.

Nič manj žalostna slika se

mi je nudila letos na izletu po Krasu. Od Dutovelj mimo Komna in tja preko Trstelja že bujno cvetijo narcise. Ob cestah so čakali otroci na avtomobiliste in jim ponujali šopke narcis. V senčnatih gozdičkih so parkirali številni avtomobili tržaške, koprške in ljubljanske registracije. Na ležalnikih so se sončili moški, ženske in otroci pa so po travnikih neusmiljeno trgali že precej redko posejane narcise. Javni organi in drugi za to poklicani pa kot izgleda menda sploh ne vedo, da so narcise zaščitene. Niti tako daleč še niso prišli kot smo mi, ko smo vsaj namestili nekaj desk in napisali nanje, da je trganje

narcis prepovedano. Kaže, da gre turističnim društvom samo za to, da privabijo turisti, na zaščito cvetja se bodo pa verjetno spomnili šele, ko bo že iztrebljeno.

Žal v tem oziru tudi pri nas ni dosti bolje. Dokler bomo srečavali pri belem dnevu na jeseniških ulicah ljudi z velikimi šopi narcis in volčina, ki ga je še precej po jeseniških hribih in ki je že vzcvetel, se pač ne moremo pohvaliti, da smo kaj posebnega ukrenili za zaščito cvetja.

Pomlad se že pomika v gore in vzcvetele bodo kmalu tudi tam žlahtne planinske rožice. Zato je nujno potrebno opozarjati tudi obiskovalce gora, naj ne uničujejo planinskega cvetja. Planinsko društvo Jesenice prireja žal le samo predavanja o vzponih v tuje in domače gore. Precej let je že poteklo, odkar smo gledali zadnje predavanje o zaščitene planinskih rožah. Ni moj namen

koga napadati ali žaliti, hočem le prijateljsko svetovati. Stenski časopis jeseniškega alpinističnega odseka pred kinom Radio že več let redno poroča o svojih izvršenih plezalnih vzponih in vabi na nove ture ter izlete v gore. Čudi me, da niso niti enkrat spregovorili o čudovitih planinskih rožah. Mnenja sem, da bi morali tudi alpinisti imeti nekaj čuta in smisla za planinsko floro, saj se vendar tako pogosto srečavajo z njo. Če pa že alpinistični odsek misli, da se ga to ne tiče — je pa vsekakor sveta dolžnost Planinskega društva, da vsaj za časa sezone, če že ne napravi kaj drugega, vsaj na vidnem kraju namesti svoje izložbene okence ter v slikah pokaže, katere cvetice so zaščitene in da je trganje in uničevanje prepovedano.

Precej planinskih društev v Sloveniji je že ustanovilo Gorsko stražo. Jeseniško planinsko društvo je še do danes žal nima, čeprav je dovolj ljubiteljev cvetja pripravljeno sodelovati. Omenim naj še, da je ravno jeseniško planinsko društvo

dalo leta 1952 pobudo Planinski zvezi Slovenije, ki je dosegla, da je Zavod za zaščito rastlinstva in cvetja v Ljubljani proglasil in uvrstil tudi narcise med zaščiteno planinsko cvetje.

Kako prijetno nas iznenadi in nudi veliko veselja skrit in samotni kraj, kamor le redko stopi človeška noga, ko vidimo, kako bogato in radodarno neguje in skrbi narava za rožice. V nepozabnem spominu mi je ostala izredno velika blazina z nekaj sto tesno strnjjenimi cvetkami prelepih planinskih nageljčkov.

Jesenice so bile ves povojni čas zanemarjene in neurejene. Po zaslugi zelo delavnega hortikulturnega društva pa se je videz mesta zelo spremenil. Lepi nasadi, urejene gredice in okna naših stanovanj krasi čedalje več prelepega cvetja. Zgledujmo se! Nikakor ne smemo dovoliti, da bi pohlepne in grabežljive roke nevzgojenih izletnikov uničile in iztrebile bujno cvetoče naravne poljane in ljubko cvetje ob gorskih stezicah.

A. Blažej

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

30. aprila in 1. maja francoski barvni CS film OROŽNIK IZ SAINT TROPEA ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

2. maja ameriški CS film OSAMLJENI SO HRABRI ob 17. in 19. uri

3. in 4. maja ameriški barvni film POSODI MI SVOJEGA MOŽA, ob 17. in 19. uri

5. maja italijanski barvni CS film TROJANSKA VOJNA, ob 17. in 19. uri

6. maja danski barvni VV film KOZEL V RAJU, ob 17. in 19. uri

7. in 8. maja ameriški barvni CS film KAKO JE OSVOJEN DIVJI ZAPAD — II. del, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri

9. maja italijanski barvni CS film MASČEVALEC DRAKUT, ob 17. in 19. uri

10. in 11. maja italijanski barvni CS film VČERAJ, DANES, JUTRI, ob 17. in 19. uri

12. maja italijanski barvni CS film TARAS, SIN ATILE, ob 17. in 19. uri

13. maja francoski film NEDELJE V MESTU EVREJU, ob 17. in 19. uri

14. maja ameriški barvni CS film GOSPODAR HAVAJEV, ob 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

30. aprila in 1. maja ameriški barvni film POSODI MI SVOJEGA MOŽA, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri

2. in 3. maja francoski barvni CS film OROŽNIK IZ SAINT TROPEA, ob 18. in 20. uri

4. maja italijanski barvni CS film TROJANSKA VOJNA, ob 18. in 20. uri

5. in 6. maja jugoslovanski film GRENKE TRAVE, ob 18. in 20. uri

7. in 8. maja italijanski barvni CS film VČERAJ, DANES, JUTRI, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri

9. in 10. maja ameriški barvni CS film KAKO JE OSVOJEN DIVJI ZAPAD — II. del, ob 18. in 20. uri

11. maja italijanski barvni CS film TARAS, SIN ATILE, ob 18. in 20. uri

12. in 13. maja danski barvni VV film KOZEL V RAJU, ob 18. in 20. uri

14. maja ameriški barvni CS film LONDONSKE TAT, ob 18. in 20. uri

Kino ŽIROVNICA

29. aprila ameriški barvni CS film GOLI IN MRTVI

1. maja jugoslovanski film ORLI ZGODAJ POLETIJO

2. maja francoski barvni CS film MEČ MASČEVANJA

3. maja ameriški barvni film ŽIVIM ZA TEBE

4. maja francoski barvni CS film OROŽNIK IZ SAINT TROPEA

4. maja francoski barvni

CS film OROŽNIK IZ SAINT TROPEA

7. maja ameriški barvni film POSODI MI SVOJEGA MOŽA

8. maja jugoslovanski film GRENKE TRAVE

11. maja ameriški barvni CS film KAKO JE OSVOJEN DIVJI ZAPAD — II. del

14. maja italijanski barvni CS film VČERAJ, DANES, JUTRI

Kino DOVJE

30. aprila jugoslovanski film ORLI ZGODAJ POLETIJO

1. maja ameriški CS film OSAMLJENI SO HRABRI

2. maja ameriški CS film MORGANOVI GUSARJI

3. maja italijanski barvni CS film TROJANSKA VOJNA

5. maja francoski barvni CS film OROŽNIK IZ SAINT TROPEA

7. maja jugoslovanski film GRENKE TRAVE

8. maja ameriški barvni film POSODI MI SVOJEGA MOŽA

12. maja ameriški barvni CS film KAKO JE OSVOJEN DIVJI ZAPAD — II. del

14. maja danski barvni VV film KOZEL V RAJU

Kino KOROŠKA BELA

30. aprila jugoslovanski film GRENKE TRAVE

1. maja ameriški barvni CS film KAKO JE OSVOJEN DIVJI ZAPAD — I. del

2. maja ameriški barvni film POSODI MI SVOJEGA MOŽA

3. maja ameriški CS film MORGANOVI GUSARJI

7. maja danski barvni VV film KOZEL V RAJU

8. maja francoski barvni CS film OROŽNIK IZ SAINT TROPEA

9. maja italijanski barvni CS film VČERAJ, DANES, JUTRI

14. maja francoski film NEDELJE V MESTU EVREJU

Kino KRANJSKA GORA

30. aprila ameriški barvni CS film KAKO JE OSVOJEN DIVJI ZAPAD — I. del

1. maja jugoslovanski film GRENKE TRAVE

2. maja ameriški barvni film ŽIVIM ZA TEBE

3. maja francoski barvni CS film MEČ MASČEVANJA

5. maja ameriški barvni film POSODI MI SVOJEGA MOŽA

6. in 7. maja francoski barvni CS film OROŽNIK IZ SAINT TROPEA

8. maja danski barvni VV film KOZEL V RAJU

12. maja italijanski barvni CS film VČERAJ, DANES, JUTRI

13. in 14. maja ameriški barvni CS film KAKO JE OSVOJEN DIVJI ZAPAD — II. del



ŠPORT IN KULTURA



NAMIZNI TENIS

JESENICE : OLIMPIJA 3 : 2

Republiško finalno tekmovanje za pokal Jugoslavije v namiznem tenisu je bilo lepo obiskano. Prijavilo se je 7 ekip, med njimi tudi igralke z Jesenic. Naše predstavnice so bile v prvem kolu proste, v nedeljo pa so se borile v finalu in se presenetljivo uvrstile na najboljšo mesto. Njihov nasprotnik so bile igralke ljubljanske Olimpije, ki so pred pričetkom dvoboja veljale za favoritkinje. Toda ta prognoza žal ni bila točna, morale so priznati premoč Jeseničank, ki so nastopile v postavi: Krajzelj,

Sedej in Pavlič. Rezultat je bil 3:2.

Borba je bila zelo dramatična, saj je Krajzeljeva izgubila z Martinčevno z 0:2. Martinčeva je bila uspešna tudi proti Pavličevi 2:1 in tako končala to tekmovalno brez poraza.

Druga ljubljanska predstavnica Kraljeva pa je izgubila obe srečanja, stanje je bilo 2:2. Nadaljnja igra je bila naklonjena Jeseničankam in popolnoma zaslužno so osvojile naslov republiškega pokalnega prvaka. Istčasno pa so naše tekmovalke

tudi nosilec naslova mladinskega prvaka Slovenije. Tako so naše igralke prekinile dolgoletno tradicijo igralkam ljubljanske Olimpije, in jim za doseženi uspeh iskreno čestitamo.

Najprej je bilo določeno, da igralke Jesenic ne bodo odpotovala na finalno tekmovalno v Skopje zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Toda na ponedeljkovi seji upravnega odbora Športnega društva Jesenice je bilo predlagano, da naj bi klubi pomagali namiznoteniškim igralkam. Tako je prispeval drsalnokotalkarski klub 10 tisoč, atletski klub 10.000, smučarski klub 20.000, balinarski klub 30.000, ostali klubi pa se jim bodo še pridružili. Tako bodo klubi Športnega društva Jesenice omogočili, da bodo namiznoteniške tekmovalke lahko odpotovale v soboto v Skopje. Če jim bo športna sreča naklonjena, se bodo vrstile na Jesenice kot zmagovalke.

Polde Karlin

KOŠARKA

Na igrišču Podmežakljo je domača ekipa premagala ekipo iz Trnovega z rezultatom 69 : 57 (37:32). Pred sto gledalci sta tekmo sodila Rus iz Kranja in Bolka iz Ljubljane.

JESENICE: Sodja 17, Peterman 3, Vauhnik 1, Koren 16, Jeraj 6, Senčar 26, Dragojevič, Berlisk in Bunderle.

TRNOVO: Crnek 7, Račič 18, Muhč 16, Lohar 7, Korak 7, Šešek 4.

Takoj na začetku srečanja so pobudo prevzeli domačini. Gostje so se jim nevarno približali v 9. minuti igre. Toda domačini so kmalu zopet povedli z nekaj točkami

ODBOJKA

JESENICE : ČRESNJEVEC 3 : 0 (10, 11, 4)

V nedeljo so začeli prvenstveni boj tudi odbojkarji. Jeseničani so igrali doma proti ekipi Čresnjevec, novincu v slovenski ligi.

Boljši domačini so z lahkoto premagali nasprotnika z rezultatom 3:0 (15:10, 15:11, 15:4). Srečanje je pred okoli sto gledalci vodil Slokar iz Nove Gorice. Jeseničani so nastopili v naslednji postavi: Bogataj, Končnik, Šmitek, Kavčič, Resler, Prešeren in Potočnik.

Domači so nastopili okrnjeni, saj sta manjkala dva standardna igralca Eržen in Bajt. Kljub temu so resnejši odpor nudili gostje le v prvem setu, popolnoma pa so popustili v zadnjem setu. Tekma ni bila na zadovoljivi tehnični ravni. Igralcem se je poznalo, da je to prvo letošnje srečanje za točke.

Drugo kolo slovenske odbojarske lige je na sporedu 8. maja. Jeseničani bodo odpotovali v Črnuče.

prednosti. Z lepo in preprosto igro so brez večjih težav premagali nevarnega nasprotnika.

JESENICE: MARIBOR 64:57 (23:27)

Košarkarji z Jesenic so v sredo zvečer na igrišču Branika premagali moštvo Maribora s 64:57. Tekmo sta vodila Pur iz Zale in Zule iz Domžal. Tekma je bila enkovredna vse do tretje minute pred koncem, ko so naši povedli z 10 koši razlike. Najboljši strelec za Jesenice je bil inž. Senčar s 23 točkami.

JESENICE: JEŽICA 44:31

Košarkarice Jesenic so v sredo odigrale prijateljsko tekmo s košarkaricami Ježice in zmagale s 44:31 (20:10). Tehnično vodstvo Jesenic se je odločilo, da na tej tekmi preizkusi vse igralke in tako so igrale vse mlade igralke. Po pokazani igri so dobro pripravljene za spopad v slovenski ligi.

NOGOMET

Jesenice : Tabor 0 : 1

Tudi v nedeljo naši nogometaši niso imeli sreče. V Sezani so se pomerili z moštvom Tabora in izgubili tekmo s tesnim rezultatom 0:1. Tako kot pred štirinajstimi dnevi v Ajdovščini so tudi tokrat domači nogometaši dosegli zmago šele nekaj minut pred koncem tekme. Po tej tekmi so jeseniški nogometaši na 5. mestu v zahodnem delu SCL in se bodo morali v prihodnjih kolih potruditi, da bodo osvojili eno od mest v zgornjem delu lestvice. Do konca tekmovalnega bodo imeli v gosteh še enajsterici iz Kamnika in Hrastnika, gostovali pa bodo še v Izoli, Trzinu in na Vrhniki.

Najvišja športna priznanja

Jugoslovanska zveza organizacij za telesno kulturo je podelila ob 20-letnici telesne kulture SFRJ priznanje za dolgoletno uspešno delo in dosežene rezultate pri razvoju telesne kulture številnim družbenim delavcem s tega področja. Ob tej priliki so dobili priznanja športni delavci in tekmovalci z Jesenic: Karel Koblar — keljanje na ledu, Robert Gorše — umetno drsanje, Dušan Brun — hokej, Lovro Zemva — smučanje in Peter Lakota — smučanje. Vsem nagrajencem iskreno čestitamo in želimo, da bi imeli čim več posnemalcev, da bi prihodnje leto zapisali prav toliko ali še več drugih imen.

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarnice, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

